

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

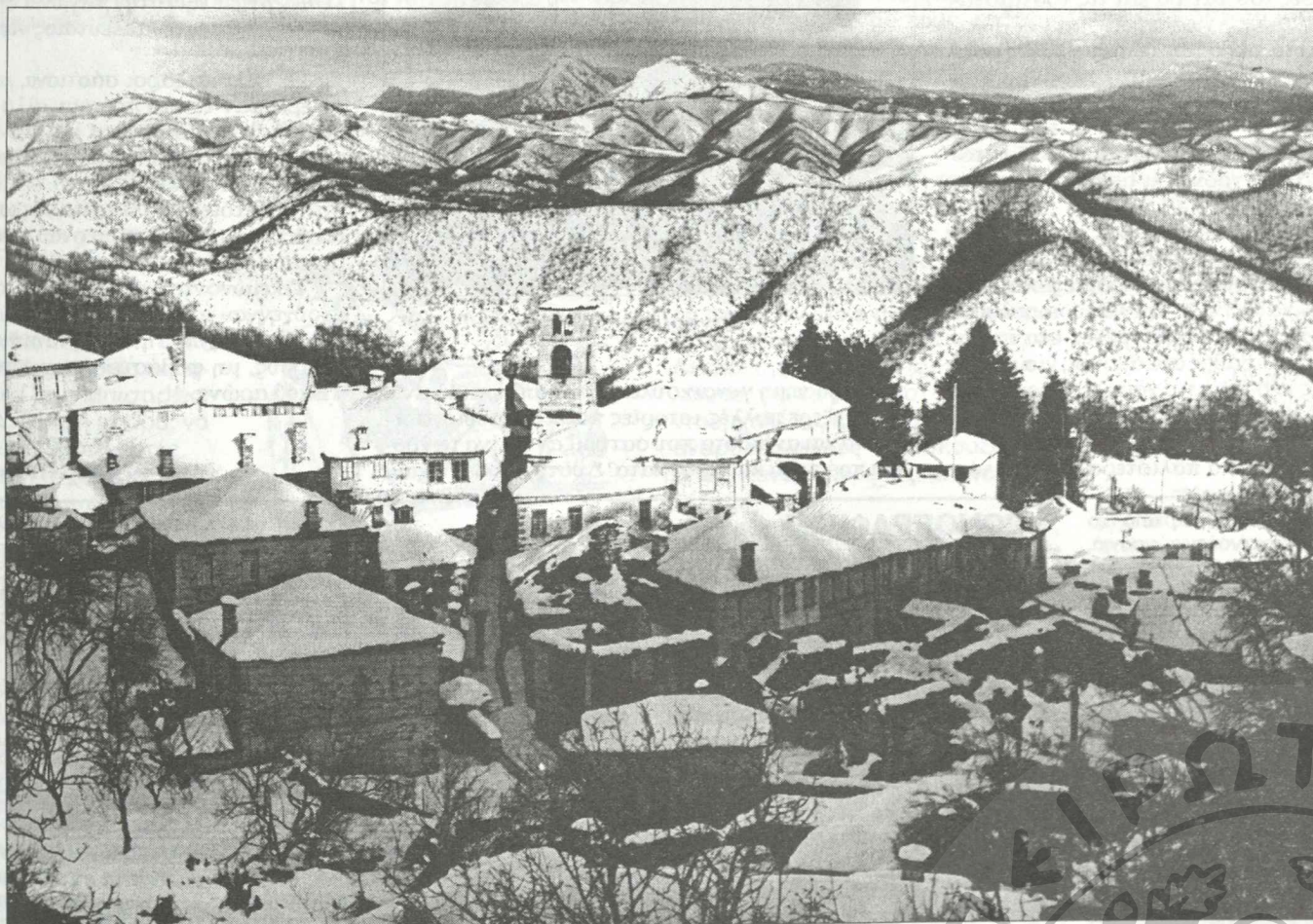

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΑ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 248
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
1998

Καλά Χριστούγεννα Χαρούμενες Γιορτές...

...Κάπου στο Ζαγόρι

Ζαγορίσιοι όπου γης...
Με «Το Ζαγόρι μας», το περιοδικό όλων μας, ας σφίξουμε νοερά τα χέρια κι ανοίγοντας τις αγκαλιές, ας ευχηθούμε το Ζαγόρι, αυτός ο «Κήπος της Καλλιγόνου Ηπείρου» να σφραγίσει τον 20ο αιώνα ορθό και πανέτοιμο για μια καινούργια εποχή, την εποχή του 21ου αιώνα, για μια καινούργια «έφοδο στους ουρανούς» της προκοπής

και της προόδου. Μιας προόδου που οι ρίζες της θα φτάνουν πολύ βαθιά και θ' αρδεύουν τα κλωνάρια του «αύριο» με τους πλούσιους χυμούς της ανεπανάληπτης κοινωνικής, πολιτισμικής και ιστορικής διαδρομής του.

Το περιοδικό μας μ' αυτό το ωραίο όραμα θα πορευτεί και στο μέλλον, σίγουρο πως αυτό είναι και όραμα όλων των Ζαγορισίων. Το πε-

ριοδικό μας, που προσπαθούμε (και ζητούμε τη συνδρομή όλων) να το κάνουμε:

«...σαν του χωριάτη το χέρι
το δουλευτικό
που πάντα σκάφτει, πάντα
σπέρνει κάτι

Μεσ' τον αγρό τον πατρικό...»

(Κ. Παλαμάς)

Το «Ζ»

ΟΛΙΓΑ (Ή ΠΟΛΛΑ;) ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΥΜΦΗΣ ΤΥΜΦΑΙΑΣ ΚΑΙ ΤΥΜΦΑΙΩΝ

Το όνομα του κυριότερου βουνού του Ζαγορίου, το όνομα της Τύμφης, δόθηκε στον ένα από τους τρεις Δήμους, που ιδρύθηκαν στο Ζαγόρι με τον τελευταίο νόμο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πρέπει να είναι η δεύτερη φορά που ο όρος Τύμφη περνά στη Διοίκηση: η πρώτη, αν δεν κάνω λάθος, πρέπει να ήταν με το «Σύνδεσμο Κοινοτήτων Τύμφης Ζαγορίου», που έφερε τον αμαξιτό δρόμο στη δεκαετία του '30 από τη Δοβρά στο Κατέσσοβο, δρόμο που τόσο χρησίμευσε στις πρώτες μέρες του πολέμου του '40-41.

Αν και όχι σπάνιο φαινόμενο το να δίνονται τέτοια ονόματα σε οικισμούς και χωριά να είναι άσχημο — το πατριδανυμικό του έχει γίνει και λογοτεχνικό ψευδώνυμο — ωστόσο προκάλεσε έντονες αντιδράσεις από πολλούς συμπατριώτες με πρώτο τον υπογράφοντα αμέσως με την εκφώνηση της πρότασης στη σύσκεψη των Κήπων (5-5-1997). Η όλη συζήτηση και αρθρογραφία γύρω από το θέμα, που αποτέλεσε και περιεχόμενο των προγραμμάτων των Συνδυασμών που διεκδίκησαν τη διοίκηση του νέου Δήμου, έφερε στη μνήμη μου μια κουβέντα, που μου είχε πει το 1953 στο Γρεβενί, όταν έφτασε ο δρόμος εκεί, ο μακαρίτης κυρ-Γιώργης Στεφόπουλος, παλιός δάσκαλος, πρόεδρος τότε του Φλαμπουραρίου και του Συνδέσμου Κοινοτήτων Ανατολικού Ζαγορίου. Μιλούσαμε για το έργο των δύο Συνδέσμων Κοινοτήτων του Ζαγορίου κι εγώ ανέφερα και τον προπολεμικό Σύνδεσμο Κοινοτήτων Τύμφης. Μέσα στα άλλα ο κυρ-Γιώργης μου είχε πει:

«Τύμφη είμαστε εμείς εδώ κι όχι εσείς εκεί πέρα!». Αν και ξαφνιασμένος από τα λόγια του, δεν του είχα ζητήσει να μου πει περισσότερα.

Ούτε που τα ξανασκέφτηκα τόσα χρόνια. Αλλά να, που τώρα τα ξαναθυμήθηκα. Και βάλθηκα να βρω απάντηση ψάχνοντας στη βιβλιοθήκη μου και στην Εγκυκλοπαίδεια του «ΠΥΡΣΟΥ»

στην Ι.Α.Ε.Ζ. Όσα βρήκα τα λέω και σε σας, ή μάλλον σ' όποιον θα ήθελε να μάθει κάτι παραπάνω για τον τόπο μας, έστω κι άχρηστο. Κι αρχίζω από τα νεότερα:

1. Στο ιστορικό βιβλίο: «Η ΠΕΙΡΟΣ» της «ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε.», Αθήνα 1997:

α) Στη σελ. 13: Γεωφυσικός χάρτης της Ηπείρου με την Τύμφη όπου σήμερα την τοποθετούμε.

ΒΥΡΩΝΑ ΒΑΡΖΩΚΑ

β) Στη σελ. 46: Ιστορικός χάρτης της Ηπείρου (περ. 750-330 π.Χ.) τοποθετεί την Τυμφαία στην Πίνδο.

γ) Στη σελ. 93: Το ίδιο στον ιστορικό χάρτη της Ηπείρου κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

δ) Στη σελ. 142: Από το Στράβωνα: «Ηπειρώται δ' εἰσι... και Τυμφαίοι και Ορέσται και Παρωραίοι τε...».

ε) Στην ίδια σελίδα διαβάζουμε και τούτα: «Ο Στράβων ακολουθεί αυστηρώς γεωγραφική τάξη στις απαριθμήσεις του. Από τους Μολοσσούς κινείται ανατολικά στους Αίθιες, έπειτα, ακολουθώντας βόρεια κατεύθυνση, στους Τυμφαίους και τους Ορέστες, κατόπιν δυτικά στους Παρωραίους (Παρωραίους)...».

2. Στην εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα», τόμος 58ος (1983), σελ. 290.

α) «Τυμφαία» (αρχ.) περιοχή της Ηπείρου κοντά στο όρος Τύμφη. Εκεί κατοικούσαν οι Τυμφαίοι και οι Αίθιες. Κυριότερες πόλεις της ήταν το Αιγίνιον, η Τραμπύα και το Βούνειμα. Στους κλασικούς χρόνους η Τυμφαία ανήκε στην επικράτεια της Μακεδονίας.

β) «Τύμφη ή Γκαμήλα ή ένα από τα υψηλότερα και πιο εντυπωσιακά όρη της Ελλάδας, το οποίο βρίσκεται στην Ήπειρο. Εκτείνεται στο βόρειο τμήμα του Νομού Ιωαννίνων και αποτελεί τον δυτικότερο σχηματισμό της οροσειράς της Βόρειας Πίνδου, δεσπόζοντας τόσο στην περιοχή της Κόνιτσας όσο και στα Ζαγόρια». (Ακολουθεί λεπτομερής περιγραφή).

3. Στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» Εκδοτική Αθηνών, 1972:

α) Τόμος Γ, σελ. 159: Ιστορικός χάρτης: Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 5ο αι. π.Χ. Τυμφαίοι στην Πίνδο με την Τράμυα στην περιοχή του Μετσόβου.

β) Τόμος Ε, σελ. 107: Ιστορικός χάρτης της Ηπείρου με την Τύμφη όπου σήμερα την τοποθετούμε.

4. Στο βιβλίο του λαογράφου Κώστα Ρωμαιοῦ «ΕΛΛΑΣ» τόμος Α (1969):

α) Στη σελ. 128-129: Ένθετος γεωφυσικός χάρτης της Ελλάδας με το όρος ΤΥΜΦΗ, όπου το τοποθετούμε σήμερα.

β) Στη σελίδα 283: «Η Τύμφη ή Γκαμήλα, βουνό χαρακτηριστικά ογκώδες και άδεντρο (2497 μ.), που είναι σχισμένο από βαθιά φαράγγια και κοιλάδες».

5. Στο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό «ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ» τόμος ΙΒ (επανεκδόση του 1965), σελ. 370:

α) Τυμφαία ή Τύμφη (η). Μία των προεκτάσεων των Κεραιών ορέων, συνεχόμενη μετά του Λάκμωνος και Ν. του ποτ. Αώου, πλούσια εις δάση και ρύακας.

β) Τυμφαία (Αρχ. Γεωγρ.). Χώρα της Ηπείρου, πιθανώς δε και πόλις, πρωτεύουσα αυτής, ονομασθείσα εκ του ομωνύμου όρους. Οι Τυμφαίοι ήσαν γείτονες των Μακεδόνων και Θεσσαλών. Ο δε Στράβων θεωρεί τους κατοίκους του Αιγινίου (νυν Καλαμπάκας) Τυμφαίους, αμφισβητώντας προς τους Θεσσαλούς τας πηγάς του Πηνειού.

6. Στο χάρτη της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, Νομός Ιωαννίνων, έκδοση 1963:

Τύμφη όρος (Γκαμήλα). (Στη θέση όπου σήμερα).

7. Στο «Επίτομον Εγκυκλοπαιδικόν και Γλωσσικόν Λεξικόν» του «ΠΑΠΥΡΟΥ» Αθήναι 1961, Τόμος Βα, σελ. 8955:

α) Τυμφαία (αρχ.) χώρα της Ηπείρου, της οποίας οι κάτοικοι (Τυμφαίοι) ήσαν γείτονες των Μακεδόνων και Θεσσαλών.

β) Τύμφη (η Γκαμήλα): ορει-

νός όγκος της Ηπείρου, με της οροσειράς Πίνδου και ποταμού Αώου, υψομ. 2497 μ. νοσκοπέης καθ' όλον το έτος.

8. Στο «Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν» ΗΜΜΥ (1949) τόμος Ζ «ΕΛΛΑΣ»:

α) Σελ. 1180: «Όρη της Ελλάδας: ...Τύμφη (Βραδέτον ή Τυμφαία) Ήπειρος, 2497...».

β) Σελ. 1404: ...Νομός Ιωαννίνων: «...Τον Νομόν διασχίζει μεγάλη οροσειρά της Πίνδος αρχίζουσα από τα Β. σύνορα με την Αλβανία υπ' όνομα Γράμμος και περνούσας, 17 άλλα χωριά, τα: Απορροχιστή, Κερασιά Σίνου, Κριτσάδες, Γερακίρι, Κατασόνι, Λογγά, Μανδραβέλι, Μανδραβέλι, Αγγελινάδα, Τσιούκα, Φλαμπουράσιον, Καλύβια Χαλκιά, Τραχανιώτη, Επάνω Μπουρσάνη, Ιάκωβον, Κάτω Μπουρσάνη και Παλιοσχοτίνη».

γ) Στη σελ. 1408-1409: Ένθετος χάρτης της Ελλάδας: i) Μεξί των ποταμών Αώου και του του παρακλαδίου του (Β. Βοιδομάτη): Βραδέτον ορεινόν Ζαγόριον. ii) Μεταξύ των Μιτσικίων και του Αώου της Βομβούσας (sic): Τύμφη ή Γκαμήλα, βουνό χαρακτηριστικά ογκώδες και άδεντρο (2497 μ.), που είναι σχισμένο από βαθιά φαράγγια και κοιλάδες».

9. Στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» (εκδ. 1926), ΣΟΣ Α.Ε., Αθήνα 1926), Τ. ΚΓ σελ. 486:

Τυμφαία (Αρχ. Γεωγρ.). Χώρα της Ηπείρου η κειμένη παρά το ποτ. Τύμφη, ο ομορφύσας προς την Παρωραία ή Παρωραία, το ορεινόν Ζαγόριον. Η Τυμφαία ρειλάμβανε τα μέρη του σημερινού Ζαγορίου.

10. Στο τέλος των «ΖΑΓΟΡΙΑΚΩΝ» όπου «ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ» Σελ. 330

«Σελ. 2. Αντί Παρωραίοι, γράφε Παρωραίοι, περίων ο κ. Σεμιτέλος λέγει: «Και οι μεν Παρωραίοι την μεταξύ Λύγκου Όρους και Τομάρου προς δύσιν της Τυμφαίας χώραν: Στράβων γαρ φησίν, ότι Άραχθος εκ της Τύμφης και της Παρωραίας όθεν δήλον ότι το έτερον τον Αράχθου ρευμάτων εκ Παρωραίας έρρει. Παρωραία συν το νυν Ζαγό-

ριον...».

παρά την Καλαμπάκαν, υπό δε του Στεφάνου του Βυζαντίου η Τράμυα και τα Βούνειμα, όπως Χ.Ι.Σ. ασπληκτικώς.

Τυμφαίοι (οι). Έθνος της αρχαίας Ηπείρου κατοικούν την χώραν Τυμφαίαν (βλ. λ.), υπαγόμενον μετά των Αιθίων, Ταλάρων, παραναίων και Αιντινάνων εις τους Μολοσσούς και έπειτα εις τους Μακεδόνες. Ο Ησύχιος εις τους Μακεδόνες λέγει: «Τυμφαίων άθιον έθνος». Χ.Ι.Σ.

Τυμφαίων, τέως δήμος — (Γεωγρ.). Εις των επτά δήμων, οίνες απήρχον, προς της εφαρμογής του νόμου ΔΝΖ, την επαρχίαν Καλαμπάκας του νομού Τρικκίων. Ητο δήμος δευτέρας τάξεως με πληθυσμόν 4.500 περίπου κατοίκων και περιελάμβανε, πλην της πρωτεύουσας αυτού Κοινοβίου, 17 άλλα χωριά, τα:

Απορροχιστή, Κερασιά Σίνου, Κριτσάδες, Γερακίρι, Κατασόνι, Λογγά, Μανδραβέλι, Μανδραβέλι, Αγγελινάδα, Τσιούκα, Φλαμπουράσιον, Καλύβια Χαλκιά, Τραχανιώτη, Επάνω Μπουρσάνη, Ιάκωβον, Κάτω Μπουρσάνη και Παλιοσχοτίνη.

Τύμφη (Γεωγρ.). Όρος της Ηπείρου κείμενον εν τη επαρχία του Ζαγορίου, κοινώς καλούμενον Γκαμήλα ή γενικότερον Βουνό του Παπίργου. Ο Στράβων αναφέρει ταύτην (βιβλ. Ζ, κεφ. 6) ως όρος της Παραναίας ή Παρωραίας του σημερινού Ζαγορίου. Ο όγκος της Τύμφης, άδενδρος ως επί το πλείστον και απόκρημνος εις τας προσβάσεις του, ιδίως τας βόρειας και νοτιοδυτικές, υψοίται μεταξύ του ποταμού Αώου και του παραποτάμου αυτού Βοιδομάτη και είναι το καλύτερον θέρετρον των νομάδων κτηνοτρόφων της Ηπείρου. Αι υψηλότεραι κορυφαί είναι: η Γκαμήλα (υψ. 2.479), η Γκούρα (υψ. 2.461) και η Αστράκα (υψ. 2.435), μετά ταύτας δε έρχονται ο Αβάλος, η Ραδόβολη, ο Πλόσκος, ο Λαγαρός, ο Αϊλιάς και άλλοι. Επί των οροπεδίων των υπάρχουν λίμναι γραφικώταται, Δραπέθια καλούμεναι, συνδυασθείσαι υπό των διαθεριζόντων και παραδόσεις.

Η μεγαλύτερα τούτων, Ριζίνα καλούμενη, απέχει τετράωρον από χωρίου Βραδέτον. Αι νοτιοδυτικά υπώρειαι της Τύμφης απολήγουσιν εις το περιώνυμον απότομον χάσμα του Βίκου. Επί

της Τύμφης υπάρχουν αγέλαι δορκάδων και αγρίων αιγών. Η ανάβασις εις τας κορυφάς της γίνεται ευκολώτερον δια του Βραδέτου μετά επτάωρον πορείαν. Χ.Ι.ΣΟΥΛΗΣ

10. Και πάμε στο Λαμπρίδη μας, την αστείρευτη πηγή πληροφοριών για το Ζαγόρι κι όλη την Ήπειρο, παρά τα ελαττώματά της.

Ι. Ιωάννου Λαμπρίδου «ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ» ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1870 σελ. 9-10 (επανεκδόση από την ΕΗΜ, Ιωάννινα 1971)

«Όρη

Το Ζαγόριον περιέχει κλάδους ορέων γνωστών εις την ελληνικήν μυθολογίαν και ιστορίαν, κλάδους ορέων υψηλών και εν μέρει χιονοσκεπάζων. Άξια δε σημειώσεως είναι τα εξής:

α) Το Ζαγορισιακόν όρος, όπερ είναι παράτασις των μεγάλων σειρών του Πίνδου. Πανταχού τούτου βλέπει τις δανταλωτούς βράχους γυμνούς κατά τα απερωρώγατα αυτών ιδίως μέρη και κεχρωματισμένους λευκόν στακτοειδές χρώμα. Εις δε τας κορυφάς, πέριξ των οποίων συνήθως νέφη λευκά περιπλανώνται παριστάνοντα οιονεί παραπετάσματα εναέρια, υπάρχουσιν οροπέδια εκτεταμένα χρησιμεύοντα εις τους κατά τα τέλη του έαρος μετακομίζοντας εκείσε τας σκηνάς των βλαχοποιμένων. Μέρος τούτου προς Δ καλείται Ραδόβολη, εκ των υψηλότερων της οίας κορυφών ακρινής Γκαμήλας, Μεσάης Γκαμήλας, Πλόσκου και Αστράκας, σαφώς το Ιόνιον Πέλαγος καθοράται.

Τς δε η αρχαία ονομασία του; Αν παραδεχθώμεν κατά τον Α. Πάλλην, ότι η Τύμφη μετωνομάσθη Λυγκών, πάντες συμφωνούμεν περί ταύτης».

β) Στο τέλος των «ΖΑΓΟΡΙΑΚΩΝ» όπου «ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ» Σελ. 330

«Σελ. 2. Αντί Παρωραίοι, γράφε Παρωραίοι, περίων ο κ. Σεμιτέλος λέγει: «Και οι μεν Παρωραίοι την μεταξύ Λύγκου Όρους και Τομάρου προς δύσιν της Τυμφαίας χώραν: Στράβων γαρ φησίν, ότι Άραχθος εκ της Τύμφης και της Παρωραίας όθεν δήλον ότι το έτερον τον Αράχθου ρευμάτων εκ Παρωραίας έρρει. Παρωραία συν το νυν Ζαγό-

ριον...».

Σημείωση: Τόμαρος το Μιτσικέλι. πρβλ. του ίδιου «Παραδεχόμενοι λοιπόν τον μεν Μιτσικέλ ως Τόμαρον...», σελ. 2.

II. Ιωάννου Λαμπρίδου «ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ» ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1889 (επανεκδόση από την Ε.Η.Μ. Ιωάννινα 1971)

α) σελ. 14-15 «Εν Ζαγορίω,τρία όρη υπάρχουν σημαντικά, το Μιτσικέλι..., η κεντρική της Πίνδου μοίρα 6-7.000 ποδών ύψους, Βουνά του Ζαγορίου καλουμένη, τα όρη δε της Παραναίας συν τη βορείω αυτής μοίρα τω Σμόλκα, το πάλα αποτελούσα. Υφουμένη δε παρά την έξοδον του Αώου εκ Κονίτσης, διαιρείται εις δύο διακλαδώσεις, την δυτικήν, Λάζαρον εκ μιας των κορυφών αυτής απέναντι της Κονίτσης ονομαζομένων ή Ραδόβολην και μέχρι Λεονίτσης καθικνουμένην και την ανατολικήν, ταπεινότεραν, τα αρκτικά εκτεινομένης Τυμφαίας όρη, και καταλήγουσαν εις το οροπέδιον «Πέντε Αλώνια».

β) σελ. 22 «Φαίνεται όμως, ότι η μεν ανατολική του Ζαγορίου κοιλάς και τα ΒΑ των βουνών αυτού πέραν της Λεονίτσης περιελαμβάνοντο εις την Τυμφαίαν, η δε παρά το Μιτσικέλ ως και τα μεταξύ της κορυφής αυτού και της κεντρικής της Πίνδου δειράδος απετέλειαν την Παρωραίαν, γειτνιάζουσα ΒΔ τη Παραναία».

γ) Όμως ο ίδιος λίγο πριν είχε γράψει: ι) «ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σελ. 7 «Το Ζαγόριον, ο Λύγκος ούτος κατά πάσαν πιθανότητα του Λιβίου, την ορεινήν της Πίνδου χώραν μεταξύ της κεντρικής αυτής μοίρας και της κορυφής του όρους Μιτσικέλ κατέχον, σύγκειται εκ του όρους Παλαοβουνίου, της μεταχμίου ταύτης δειράδος των δύο τούτων».

Σελ. 9 ι) «Ανω Σουδενα εις το κυρίως Παλαοβούνιον, ...».

Σελ. 11 ιι) «Κατέσσοβον και Κουκούλη Μ. του Βραδέτου εις την βόρειον συν τούτω μοίραν του Παλαοβουνίου, υπό χαράδρας εκ των φοβερωτέρων της Ελλάδος, του Βίκου, διχαζομένου. Κάτω Μαχαλάς Βίτσης, Μεσαίος Μα-

χαλάς Βίτσης και Μονοδένδριον απέναντι Βραδέτου προς Δ..... Και τα τρία ταύτα συν τοις του δυτικού διαμερίσματος, Ανω Σουδενοίς, Βιτσικού και Τσερβάρη εις την νότιον μοίραν του Παλαοβουνίου κείνται και Ν. του Βίκου».

11. Ο καλός μας φίλος Φραγκίσκος-Κάρολος-Ούγγος-Λαυρέντιος Πουκεβίλ στο βιβλίο του «Ταξίδι στην Ελλάδα-Ήπειρος (μετ. Παναγιώτας Γ. Κώτσου, εκδ. Αφών Τολίδη, Αθήνα 1994) στη σελ. 87 θα μας πεί μέσα στα άλλα πως: «...το βουνό Ολύτσιας είναι η Τύμφη, το Τυμφαίων των αρχαίων».

και 12. Στο βιβλίο: «ΕΛΛΑΣ» του «ΠΑΠΥΡΟΥ», τόμος πρώτος, 1997, στις σελίδες 198-199 υπάρχει χάρτης «Η Αρχαία Ελλάς και οι διάφορες περιοχές της», της κλασικής περιόδου, όπου το όρος Τύμφη τοποθετείται ανατολικά του Αώου.

Αυτά είναι όσα διάβασα για την Τύμφη (την Τυμφαία και τους Τυμφαίους). Θα πρέπει ωστόσο να υπάρχουν κι άλλα, δε νομίζω όμως πως θα μπορούσαν να μας διαφωτίσουν περισσότερο. Και τι έμαθα; Έμαθα πως κάτι ήξερε ο κυρ-Γιώργης Στεφόπουλος, όταν μου έλεγε εκείνα τα λόγια...

Επίμετρο

όσο για το αν και πότε ο Δήμος Τύμφης θα αλλάξει το όνομά του, χωρίς εδώ να μπαίνω στην ουσία του προβλήματος, έχω να πω τούτα:

α) Το Δημοτικό Συμβούλιό του να μη βιαστεί να αποφασίσει από τις πρώτες κιόλας συνεδριάσεις του.

β) Να αποτανθεί σε γνώστες του πράγματος και να συστήσει μια επιτροπή για έρευνά του.

γ) Να συνεννοηθεί και με τους άλλους Δήμους, γιατί προεκλογικά είχαν ακουστεί διακηρύξεις για ένωσή τους.

δ) Ανεξάρτητα από τα παραπάνω και οι τρεις Δήμοι να συστήσουν άμεσα το «Κοινόν των Ζαγορισίων», σαν συμβουλευτικό όργανο.

Τελειώνοντας εύχομαι και στα τρία Δημοτικά Συμβούλια του Ζαγορίου όρεξη, δύναμη, σύμπνοια και καλή προκοπή.

Γιάννινα, Δεκέμβριος 1998

Βύρων Βαρζώκας

Βύρων Βαρζώκας

Βύρων Βαρζώκας

Επιστολές

Αγαπητό «ΖΑΓΟΡΙ»

Με αφορμή τη δημοσίευσή του περιοδικού σας επιστολής του κ. Μπτσιμάρη Φίλιππα, στο φύλλο του Νοεμβρίου, θα ήθελα να δημοσιεύσετε τις απόψεις μου στο θέμα της ονοματολογίας των νέων δήμων και ειδικότερα για τον Δήμο Τύμφης, του οποίου έχω την τιμή να είμαι ο πρώτος εκλεγμένος Δήμαρχος, καθώς και τις αντιλήψεις μου για τις συνενώσεις, για το Ζαγόρι και τις προοπτικές του δήμου μας.

Διαβάζοντας την «Προς Τυμφαίους Επιστολή Α'» επιστολή του κ. Μπτσιμάρη, της οποίας το ύψος, οι παραβολές και οι αφορισμοί παραπέμπουν σε «θεόπεμπο» Ευαγγελιστή ή Απόστολο, η προσέγγισή δε και η κατανόηση των γραφομένων, που χαρακτηρίζουν και τον γράφοντα, φοβάμαι πως δεν εμπίπτουν στην ιδιότητά μου ειδικότητα, καθώς ούτως ή άλλως είμαι μηχανικός, στερούμαι δε και της ανάλογης επιφοίτησης του επιστολογράφου. Για τον λόγο αυτό δεν θα αντιδικώ με τον κ. Μπτσιμάρη, ούτε θα αναλύσω τα γραφόμενά του, θα ήθελα όμως να δημοσιεύσετε ένα απόσπασμα από κεντρική προεκλογική μου ομιλία, που μπορεί να θεωρηθεί σαν απάντηση στον επιστολογράφο σας.

«... Αγαπητοί φίλες και φίλοι, ο νέος δημοτικός χάρτης της χώρας είναι νόμος του κράτους, είτε μας είναι αρεστός, είτε όχι. Μέλημά μας πρέπει να είναι, ότι, από την εφαρμογή του να αξιοποιήσουμε τα μεγίστα των πλεονεκτημάτων που προσφέρει —και κατά τη γνώμη μου είναι πάρα πολλά— και να ελαχιστοποιήσουμε τα όποια τυχόν μειονεκτήματα διαφανούν στην πορεία του».

Πιστεύω ότι οι συνενώσεις ήταν και είναι μονόδρομος για το ζωντανά των χωριών μας που φθίνουν διαρκώς. Όπως πιστεύω πως πέρασε και ο καιρός γεγονότων των οποίων είμαστε μάρτυρες, όπως σε χωριά με εκατό και διακόσιες ψυχές να αναλίσκονταν σε άγονες εκλογικές αντιπαράθεσεις με δύο ή περισσότερους συνδυα-

σμούς, για να εκλέξουν ένα πρόεδρο περιφερόμενο με τη σφραγίδα στο μαντίλι, επαπώντας κάποια παρέμβαση από κομματάρχες και βουλευτές, για να κάνει μία βρύση ή ένα δρόμο στο χωριό.

Για να γίνουν ριζικές τομές, έργα υποδομής και ανάπτυξης πρέπει να υπάρχει ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση. Πρέπει να ενδυναμώσουμε τις δυνάμεις μας τα χωριά —γιατί η γροθιά είναι πιο δυνατή από ένα δάκτυλο— και άνθρωποι με θέληση και όρεξη για δουλειά, να υπηρετήσουν την τοπική αυτοδιοίκηση, μελετώντας και καταγράφοντας τα προβλήματα της περιοχής, και παρουσιάζοντας ολοκληρωμένες μελέτες να διαχειριστούν οικονομικά προγράμματα, κρατικά και κοινοτικά.

Στη φάση των προαιρετικών συνενώσεων είχαμε κινηθεί ως κοινότητα προς αυτή την κατεύθυνση και αυτό το ξέρουν καλά, πάρα πολλοί στην αίθουσα αυτή. Όμως η προσπάθεια αυτή δεν ευδοκίμησε. Όταν η πολιτεία μας κάλεσε να καταθέσουμε τις προτάσεις μας για τις υποχρεωτικές πλέον συνενώσεις, πράγμα που θα γινόταν είτε υπήρχε αυτή η κυβέρνηση είτε κάποια άλλη —αυτές είναι επιταγές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας— εμείς σαν κοινότητα Τραπεζοδόχου είχαμε ολοκληρωμένη πρόταση για την δημιουργία βιώσιμου και λειτουργικού δήμου, αποτελούμενου από τα οκτώ χωριά Κουκουδί, Καπέσοβο, Βραδέτο, Τραπεζοδόχο, Σκαμνέλι, Ηλιοχώρι, Βρυσόμνη και Λαίστα. Προτείναμε δε την ονομασία «Τύμφη», μιας και όλα τα χωριά αυτά περιβάλλουν σαν στεφάνι το πανέμορφο βουνό της Τύμφης που έχουν όλα κοινοτικές εκτάσεις σ' αυτό. Η πολυπεία έκρινε ότι αυτός ο δήμος έπρεπε πληθυσμιακά να ενισχυθεί και έτσι ενέταξε τους Κήπους, Φραγκάδες, Νεγάδες και Λεποκαριά δημιουργώντας ένα δήμο ισχυρότερο και πλουσιότερο.

Μας κατηγορήσαν, φίλες και φίλοι, ότι διασπάσαμε το

Ζαγόρι και ότι απεμπολήσαμε την λέξη Ζαγόρι από το όνομα του νέου μας δήμου. Σ' αυτούς τους καλοπροαίρετους, θέλω να πιστεύω, επικριτές μας θα απαντήσω ως εξής.

Το ΖΑΓΟΡΙ είναι ΕΝΑ, ΕΝΙΑΙΟ και ΜΟΝΑΔΙΚΟ. Έχει τις συγκεκριμένες γεωγραφικές διαστάσεις και όρια, τα συγκεκριμένα σαράντα έξη χωριά του, καθώς και την δεδομένη πλούσια ιστορία και πολιτισμική παράδοση, που δημιούργησαν και μας κληρονόμησαν οι προηγούμενες γενιές που έζησαν στον τόπο αυτό. Όπως και ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ είναι όλοι όσοι έζησαν και αγαπάσαν, ζουν και αγαπούν αυτό τον τόπο, ανεξαρτήτως οικογενειακής συνάφειας, αποκρώσεως, επαγγέλματος και οικονομικής επιφάνειας. Όσοι θέλουν να κάνουν διακρίσεις σε ντόπιους και φερούς, σε βλάχους και γύφτους, σε Ζαγορίσιους και Σαρακατσανούς, σε παλιούς και σε καινούργιους προσφέρουν τα χείριστα σ' αυτόν τον τόπο.

Όπως, φίλοι μου, οι οροσειρές της Τύμφης, του Μπτσιμάρη και των βουνών του Μετσόβου, που σχηματίζουν την λεκάνη που απλώνονται τα χωριά του Ζαγορίου, δεν πρόκειται να μετακινηθούν και να αλλάξουν θέση, έτσι δεν πρόκειται να αλλάξει γεωγραφική και ιστορική υπόσταση το Ζαγόρι μας στο χώρο και στο χρόνο.

Ζαγορίσιες και Ζαγορίσιοι, η καινούργια διοικητική μεταρρύθμιση δεν έρχεται για να διαιρέσει το Ζαγόρι, ούτε να αλλοιώσει την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου μας. Με τις συνενώσεις επέρχεται μια διοικητική αναδιάρθρωση από την οποία προκύπτουν τρεις δήμοι ισχυροί, βιώσιμοι και λειτουργικοί και δύο κοινότητες, που όλοι μαζί αποτελούν την γεωγραφική και ιστορική οντότητα που λέγεται ΖΑΓΟΡΙ. Έτσι πιστεύω πως το Ζαγόρι δεν διαιρείται, ούτε μοιράζεται σε κομμάτια και όπως μας το παρέδω-

σαν οι προηγούμενες γενιές ενιαίο, θα το παραδώσουμε και εμείς στους επόμενους ενιαίο και πιο δυνατό.

Όσον αφορά την ονομασία των νέων δήμων, πιστεύω πως από κοινού οι τρεις δήμοι πρέπει να συναποφασίσουν ποια θα είναι η πλέον δόκιμη και αποδεκτή. Είμαστε ανοικτοί σε κάθε πρόταση Δέσμευσή μας είναι στο όνομα να υπάρχει λέξη Ζαγόρι. Οι ανιψιφοί μου έσπευσαν να δηλώσουν και συμμετέχουν στο πρόγραμμά του ότι θα ονομάσουν το δήμο μας δήμο Ζαγορίου. Αλήθεια η βουλή στους δημότες των άλλων δύο δήμων του Ζαγορίου; Είναι παρατήρημα του ηγεμονικού δήμου ή ότι ανήκουν στην επαρχία Παγωνίου;

Εμείς, κυρίες και κύριοι, δεν θα κάνουμε μικροπολιτική και δημαγωγία σε βάρος της παράδοσης και του πολιτισμού, ούτε θα καπνίζουμε με το όνομα και την ιστορία του Ζαγορίου για προσωπικούς φιλοδοξίες. Το θλιβερό αυτό πρόνιο το αφήνουμε σε άλλους...».

Αυτά λέγαμε προεκλογικά και ο κόσμος έκρινε και επέλεξε. Τα γραφόμενα από τον Μπτσιμάρη, ο οποίος τυγχάνει να ήταν και υποψήφιος βουλευτής του μειοψηφούσας συνδυασμού, (τίτλο που παρήλθε να τον αναφέρει) στη συμφωνία ιδιωσιμότητας με τον αεραίο θάνατο. Από τις νύχτες επάλξεις της θύελλας το πνεύμα καταλάγιασε, και σ' ατέρμονα βύθη του Ύψους του νου η αγάνεια σ' αναζητήσε Πόδες αρωμάτων απ' το χώμα. Κρίνο ολόλευκο, σε θλιβερά ερείπια φυτρωμένο. Κλωνάρια αγκαθωτά σε αγκαλιάσανε και Σ' ανάλαφρα έγερσε Λευκή Σκιά, στις θλίψεις της ψυχής αρώματα Σαρών σταλάξεις. Απολή απόχρωση. Ανθός, Νύχτα αστροκέντητη - χιόνινη. Αφραστή νύχτα - οπάλινη μνήμη πεμπτουσίας Το «εν ανθρώποις ευδοκία».

Ευχαριστώ για την φιλοξενία
Θεόδωρος Τσουράνης
Δήμαρχος Τύμφης

ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ...ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Νύχτα Χριστουγέννων

Μαρία Χρ. Τσίλη

Αφραστή νύχτα! Τα λαγυμένα μύχια της πάλουν στην προσμονή Σου. Αφρηνοί οι αστερισμοί, Σαλεύουνε. Χοροί υπερηγίνοι σ' αστρικά σκότη. Ρυθμοί Αμβροσιακοί σ' αρωματισμένα φέγγη Μαγική αρετή. Αστρο νόβα την ουράνια τροχιά του διαγράφει εποπτεύοντας μέσα στο ζόφος Θυμίαμα! Στο σπήλαιο της Βηθλεέμ σνεμένη αέρα.

Της Ευφορίας τ' άρωμα. Το όραμα τις πύλες πέρασε της ουράνιας Ιερουσαλήμ, κι ήρθες τη χαρένια στολή να λαμπρύνεις την εσθήτη του αμαρτωλού ζώστηκες και φυλακιστήκες, στην ερημιά της σάρκας. Κι η σάλπιγγά Σου ήχησε, στις γης την παροικία. Κάτασπρα περισσότερα ο Ύμνος ο Αγγελικός το «Δόξα εν υψίστοις».

Το φάσμα μέσα της χαράς κάτω απ' ουράνια νέφη. Κι η νύχτα προεχώρησε, στο «Επί γης Ειρήνη» και έκανε την έρημο να ανθίσει σαν το ρόδο, στη συμφωνία ιδιωσιμότητας με τον αεραίο θάνατο. Κι από τις νύχτες επάλξεις της θύελλας το πνεύμα καταλάγιασε, και σ' ατέρμονα βύθη του Ύψους του νου η αγάνεια σ' αναζητήσε Πόδες αρωμάτων απ' το χώμα. Κρίνο ολόλευκο, σε θλιβερά ερείπια φυτρωμένο. Κλωνάρια αγκαθωτά σε αγκαλιάσανε και Σ' ανάλαφρα έγερσε Λευκή Σκιά, στις θλίψεις της ψυχής αρώματα Σαρών σταλάξεις. Απολή απόχρωση. Ανθός, Νύχτα αστροκέντητη - χιόνινη. Αφραστή νύχτα - οπάλινη μνήμη πεμπτουσίας Το «εν ανθρώποις ευδοκία».

Αναδρομή στα περασμένα
(Χειμωιάτικα βράδια στο χωριό)

Γιάννης Λέκκος

Βράδυ χειμώνα στο χωριό, τα τζάκια αναμμένα
καπνίζανε αδιάκοπα όλα τα μπουχαριά
βελένιζες, κι άλλα μάλλινα στα «μπάσια»
απλωμένα
και στο τσουκάλι βράζαμε το γίδινο πασιά.

Φρόντιζε πάντα τη φωτιά, να καίει η γιαγιά
μας
και ο παππούς με τη μασά τραβούσε τη θρακιά
για να ψηθούν τα κάστανα στην όμορφη γωνιά
μας
κι όλα τ' αγγόνια γύρω του, εικόνα ξωτικά.

Από νωρίς τα μαγαζιά κλείσανε ένα-ένα
και με καλούδια γύριζε στο σπιτικό ο πατέρας
όλα στην πλάση ήτανε άσπρα και παγωμένα
ψηλά στη στέγη βόγγαε, αδιάκοπα ο αγέρας.

Οι νιες με τα κεντήματα, λανάριζε η μάνα
έτσι το συνηθίζανε, νυχτέρια του χωριού
κι ενώ προς το παράθυρο κοιτούσε η κυρά-
μάννα
«μωρέ το μέτρο πέρασε, το μπόι του χιονισού».

Λάμψη χρυσή και ζεστασιά τα καϊτσοίρα
σκορπούναν
και τη «Χιονάτη» ακούγαμε ήσυχα τα παιδιά
απ' το κοιτέσι οι πετεινοί μεσάνυχτα λαλούσαν
σαν

Νοσταλγία

Γιάννης Λέκκος

Κάθομαι στο καφενείο
σε μια άκρη τραβηγμένος
νοσταλγώντας το χωριό μου
και τα χρόνια που 'μουν νέος.

Μέσ' στην πόλη φασαρίες
θόρυβοι νύχτα και μέρα
δεν μπορείς να ηρεμήσεις
και να πάρεις λίγο αέρα.

Φεύγει ο νους μου και πετάει
στα πανέμορφα βουνά
με τα πεύκα, τα ελάτια
τα κρυστάλλινα νερά.

Νιώθω μια μελαγχολία
κουτσοπίνω να ξεχάσω
μα ποτέ μα την αλήθεια
δεν μπορώ να ησυχάσω.

Και θυμάμαι τον Κρυστάλλη
που ζητούσε μ' ένα πάθος
να τον παρ' ο Σταυραϊτός του
για να μην τον φάει ο κάμπος.

ΕΦΗΒΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΑΤΙΤΛΟ

του Βλάση Ταξιάρχη

Ήταν Φθινόπωρο κι ήταν βραδάκι
Εκεί σ' ένα Γιαννιάτικο στενό
Κι ήταν το πρώτο μας ραντεβουδάκι
το πρώτο μας και το μοναδικό.

Μετά χωρίσαμε, με λίγα λόγια
μας έπνιγε η λαχτάρα τη λαλιά
Σούπα πως θάρρα με τα χελιδόνια
θα σε προσμένει μούπες μ' αγκαλιά.

Και μεθυμένος πέταξα στα πλάγια
να βρω μιας Ευτυχίας το πουλί.
Φρεγάδα η πίστη με τριπλά τα ξάρτια
Γλέντι, τρανό τρικουβερτίο η ζωή.

Φρεγάδα με πανιά όνειρα άσπρα,
Άσπρα σαν της καρδιάς μας το βυθό
όνειρα τριαντάφυλλα σε γλάστρα
όνειρα που δεν είχαν τελεσιμότητα.

Τέτοια φρεγάδα ζήλευσαν οι Μοίρες
της θάλασσας οι Μοίρες της ζωής
και ξέρασαν φουρτούνες και πλημμύρες
και τη βουλιάσανε καταμεσείς.

Μη με προσμένεις με τα χελιδόνια
Σφίξε τον πόνο μας στην αγκαλιά.
Για μένα γέμισε η ζωή από χιόνια
δεν θα ξανάβρω μια ακρογαλιά.

Καλοκαίρι του 1955

ΖΑΓΟΡΙ: ΕΚΛΟΓΕΣ 1998 - ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Στο φύλλο 246 του Οκτωβρίου 1998 δημοσιεύσαμε τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών μόνο για τους εκλεγέντας δημάρχους και τα δημοτικά Συμβούλια. Ήδη με αποφάσεις του Πρωτοδικείου Ιωαννίνων επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών και έγινε ανακήρυξη των επιτυχόντων. Η υπ' αριθ. 353/98 απόφαση, αφορά τον Δήμο Κεντρικού Ζαγορίου, η υπ' αριθ. 355/98 τον Δήμο Τύμφης και η υπ' αριθ. 356/98 τον Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου.

Με τη σειρά αυτή δημοσιεύουμε τα τοπικά συμβούλια των χωριών, απ' τα οποία το πρώτο όνομα είναι ο Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου. τα χωριά μας τώρα λέγονται δημοτικά διαμερίσματα. Ο Πρόεδρος του 3/ιους τοπικού συμβουλίου λέγεται δημοτικός πρόεδρος και ο πρόεδρος του 5/ιους τοπικού συμβουλίου δημοτικός σύμβουλος.

Α. ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τζόκας Ιωάννης
Τζόκας Νικόλαος

1) ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ
Καμπιλέτσας Οδυσσέας
Κουγκούλη Βασιλική
Στεργίου Ιωάννης

11) ΚΑΛΟΥΤΑ
Σιούλας Σταύρος
Στεφάνου Διονύσιος
Λιάπης Αθανάσιος

2) ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ
Τράκης Κων/νος
Γκούστη Ανδρομάχη
Καραγιώργος Γεώργιος

Επιμέλεια: ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

12) ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ
Τζιόβας Μιχαήλ
Καπελλίδης Γεώργιος
Νταχρής Χρήστος

3) ΑΡΙΣΤΗ
Γέτης Νικόλαος
Καρπούζης Σπυρίδων
Σκαμνέλος Βασίλειος

13) ΜΑΝΑΣΣΗ
Ματσόπουλος Νικόλαος
Ματσόπουλος Γεώργιος
Ματσόπουλος Δημήτριος

4) ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ
Κάτσενος Παναγιώτης
Φερεντίνος Βασίλειος
Κατσούπης Κων/νος

14) ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ
Δόνος Απόστολος
Κοντονάσιος Δημήτριος
Μάγγος Δημήτριος

5) ΒΙΤΣΑ
Βαταβάλης Φίλιππος
Λουτσάκης Βασίλειος
Καραγιώργος Ευάγγελος

15) ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ
Ράπτης Αριστείδης
Καραμπάς Νικόλαος
Ρίζος Ευρυμέδων

6) ΔΙΚΟΡΦΟ
Μητρόπουλος Αναστάσιος
Παπαγιαννόπουλος Δημήτριος
Λέκκος Παναγιώτης

Β. ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ

7) ΔΙΛΟΦΟ
Τριανταφυλλίδης Γεώργιος
Παπαποστόλου Σωτήριος
Βλάχος Γρηγόριος

1) ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ
Δέμκας Γεώργιος
Βούρβος Λεωνίδας
Αθανασούλας Κων/νος
Παπιγκιώτης Γεώργιος
Καψάλης Σωτήριος

8) ΔΙΠΟΤΑΜΟ
Λωλίδης Κων/νος
Παπαγιαννόπουλος Ελευθέριος
Σιούτης Αθανάσιος

2) ΒΡΑΔΕΤΟ
Μυρτούνης Δημήτριος
Μπιζιμπέλης Νικόλαος
Τσουμάνης Σπυρίδων

9) ΕΛΑΤΗ
Οικονόμου Αλέξιος
Γεωργιάδου Μιράντα
Θεοδώρας Ηρακλής

3) ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ
Βακάρος Πολυζώης
Νότης Δημοσθένης
Ρέμος Αναστάσιος

10) ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ
Καψάλης Νικόλαος

4) ΗΛΙΟΧΩΡΙ
Γιαννάκος Ηλίας
Τριανταφυλλίου Γεώργιος
Παπανικολάου Αναστάσιος

5) ΚΑΠΕΣΟΒΟ
Τόλογλου Οδυσσέας
Ράπτης Πλάτων
Δαληβαυίνης Δημήτριος

6) ΚΗΠΟΙ
Βλάχος Μιχαήλ
Δέσβας Δημήτριος
Παππάς Αθανάσιος

7) ΚΟΥΚΟΥΛΙ
Τάγκας Κων/νος
Γιαννάκος Κων/νος
Τάγκας Δημήτριος

8) ΛΑΪΣΤΑ
Τζαμπύρας Νικόλαος
Γατσέλος Ηρακλής
Κύρος Χρήστος

9) ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ
Μητσιμάρης Βασίλειος
Μητσιμάρης Φίλιππος
Μπίττας Αθανάσιος

10) ΝΕΓΑΔΕΣ
Βουζοπλής Βασίλειος
Τσέφας Μιχαήλ
Μπούκας Σπυρίδων

11) ΣΚΑΜΝΕΛΙ
Νικόλαος Κουσουρής
Νόνας Χαράλαμπος
Τσουμάνης Ευάγγελος

12) ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ
Καραπιτέρης Νικόλαος
Τζαφλίδης Στέφανος
Βαϊράκης Ηρακλής

Γ. ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

1) ΓΡΕΒΕΝΗΤΙ
Κίτσιος Ιωάννης
Πέτσιου Αθηνά
Βοντίνης Δημήτριος
Τζουβάρας Κων/νος
Τζωρτζής Κων/νος

2) ΔΕΜΑΤΙ
Κίτσιος Ευθύμιος
Ντάφης Κων/νος
Ζήτας Κων/νος
Αγγέλης Κων/νος
Κολιός Παύλος

3) ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ
Τζίμας Βασίλειος
Μάντζιος Βασίλειος
Λιόντος Βασίλειος

4) ΔΟΛΙΑΝΗ
Πανούσης Κων/νος
Στεργιάδης Ιωάννης
Παππάς Στυλιανός

5) ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ
Πιτσούνης Γεώργιος
Νάσκας Νικήτας
Ντοβάνης Κων/νος

6) ΙΤΕΑ
Νίκας Ιωάννης
Γαλάνης Δημήτριος
Ντόρκος Δημήτριος

7) ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ
Θάνος Βασίλειος
Φωτιάδης Γεώργιος
Κατσιούρας Ανδρέας

8) ΚΑΡΥΕΣ
Μπαλάσκας Νικήτας
Φούκας Κων/νος
Παππάς Χρήστος

9) ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ
Καραγιάννης Ηλίας
Βαλαούρα Μήτσιου Ελευθέριος
Τριανταφυλλίου Δημήτριος

10) ΜΑΚΡΙΝΟ
Ζάνος Ηλίας
Βεζύρης Θεοφάνης
Καπερώνης Γεώργιος

11) ΤΡΙΣΤΕΝΟ
Παπαπάνος Κων/νος
Θεοδωράκης Αναστάσιος
Μπιτχάβα Μαριάνθη

12) ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ
Ευσταθίου Νικόλαος
Ντάσιος Σπυρίδων
Τσιούρης Δημήτριος

13) ΠΕΤΡΑ
Παπαζώης Κων/νος
Διαμάντης Χαράλαμπος
Κασίμης Αθανάσιος

14) ΠΟΤΑΜΙΑ
Μήσιος Γεώργιος
Μήσιος Θρασύβουλος
Παλαιοπάνου Μαρία

Στο τεύχος του Οκτωβρίου δεν δημοσιεύσαμε άλλα στοιχεία πλην των ονομάτων των δημοτικών συμβουλίων και των δημοτικών συμβουλίων.

Όπως προκύπτει, λοιπόν, από τις παραπάνω αποφάσεις ανακηρύξεως επιτυχόντων αναλυτικά για κάθε δημοτικό συμβούλιο τα αποτελέσματα και οι έλεγχοι έχουν ως εξής:

Συνέχεια στη σελ. 9

Συνέχεια από την σελ. 8

Α) Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου
Εξελέγη δήμαρχος ο κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, επικεφαλής του συνδυασμού «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΕΝΩΣΗ» από την πρώτη Κυριακή με ψήφους 1185 και επτά έδρες, δηλαδή τα 3/5 των εδρών. Δεύτερος επιτυχών ο συνδυασμός «ΖΑΓΟΡΙ 2000», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Γεώργιο Δούβλη, με ψήφους 467 και έδρες δύο, δηλαδή το 1/5 των εδρών. Τρίτος επιτυχών ο συνδυασμός «ΕΝΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Βασίλη Τζιόβα, με ψήφους 309 και έδρες δύο, δηλαδή το 1/5 των εδρών. Συνεπώς όπως γράψαμε και στο φύλλο του Οκτωβρίου το δημοτικό συμβούλιο έχει 11 μέλη.

Β) Δήμος Τύμφης

Εξελέγη δήμαρχος ο κ. Θεόδωρος Τσουμάνης, επικεφαλής του συνδυασμού «ΕΝΩΤΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ», από την πρώτη Κυριακή με ψήφους 1111 και έδρες οκτώ. Δεύτερος επιτυχών ο συνδυασμός «ΖΑΓΟΡΙ», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Γεώργιο Σουκουβέλο, με ψήφους 962 και έδρες πέντε. Έτσι το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται από 13 μέλη.

Γ) Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου

Την πρώτη Κυριακή ο συνδυασμός «ΕΝΩΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Σωτήριο Σπυριδάκη, πήρε 1054 ψήφους και τρεις έδρες. Ο συνδυασμός «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Βασίλειο Σπύρου, πήρε 798 ψήφους και τρεις έδρες. Τέλος ο συνδυασμός «ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», με υποψήφιο δήμαρχο τον κ. Ιωάννη Ρούσκα, πήρε 526 ψήφους και δύο έδρες και αποκλεισθεί της δεύτερης Κυριακής.

Την δεύτερη Κυριακή ο συνδυασμός του Σωτήρη Σπυριδάκη πήρε 1166 ψήφους και εξελέγη αυτός Δήμαρχος. Πήρε ακόμα και τις υπόλοιπες πέντε έδρες, σε τρόπο ώστε ο συνδυασμός να έχει συνολικά τα 3/5 των εδρών στο δημοτικό συμβούλιο, που αποτελείται από 13 μέλη.

Ο δεύτερος συνδυασμός του κ. Βασιλείου Σπύρου πήρε 1111 ψή-

φους και καμιά έδρα.

Οι προετοιμασίες, η ετοιμότητα, ο καινούργιος χρόνος και η νέα εποχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στους Δήμους του Ζαγορίου ρυθμίζονται αυτόν τον μήνα οι τελευταίες λεπτομέρειες για τα δημογραφικά καταστήματα, κυρίως σε εξοπλισμό και εξωραϊσμό, αν και μπορεί να πει κανείς ότι υπάρχουν και ελλείψεις υποδομής. Εξάλλου οι τρεις δήμαρχοι συνεχίζουν τις συναντήσεις τους με τα τοπικά συμβούλια, για να ενημερωθούν για τα προβλήματα και τις ανάγκες των χωριών. Παράλληλα είχαν επαφές και με τους γραμματείς, ώστε να είναι έτοιμοι για την λειτουργία των υπηρεσιών των δήμων.

Μέσα στον Δεκέμβριο θα ολοκληρωθεί και η ορκωμοσία των τοπικών αρχόντων, από Δήμαρχο μέχρι τοπικό σύμβουλο. Το επίσημο ξεκίνημα θα γίνει την Κυριακή 3-1-99 με την εκλογή προεδρείου στα δημοτικά συμβούλια.

Στις 12 Δεκεμβρίου ήρθε στα Γιάννινα ο υπουργός κ. Αλέκος Παπαδόπουλος προκειμένου να ενημερώσει τους νεοεκλεγέντες δημάρχους για την οργάνωση και λειτουργία των νέων δήμων.

Μετά από δυο χρόνια γεμάτα «Καποδίστρια» μπαίνουμε στο 1999 με αρκετές απορίες και ερωτήματα. Στον ευρύτερο χώρο του Νομού Ιωαννίνων μερικοί δήμαρχοι δηλώνουν έτοιμοι και μερικοί ζητούν βοήθεια απ' το υπουργείο. Είναι γεγονός ότι ο «Καποδίστριας» θα προχωρήσει ή θα λασπώσει την προσεχή τετραετία, ανάλογα με τις ικανότητες του κάθε δημάρχου. Σε δεύτερο ρόλο έρχεται το υπουργείο εσωτερικών. Πάντως ακούγονται κουβέντες για δήμους δύο ταχυτήτων. Νέα εποχή αρχίζει για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το Ζαγόρι έχει ιστορία και παράδοση στην αυτοδιοίκηση, αλλά και στην διαχείριση της αυτονομίας. Ας ευχηθούμε το 1999, πέρα από υγεία και ευτυχία, να μας δώσει και δύναμη να προσφέρουμε όσο μπορούμε για το θέμα που λέγεται ανάπτυξη του τόπου μας. Όσοι πιστεύουν στον «Καποδίστρια» ας δουλέψουν με όρεξη. Όσοι δεν πιστεύουν ας ασκήσουν εποικοδομητική κριτική και ας συντάξουν βάσιμες προτάσεις.

Εύχομαι το αστέρι της Βηθλεέμ να μας φωτίζει για ολόκληρο το 1999 και ο Αϊ Βασίλης να μας φέρει χρήσιμα δώρα.

Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Βοή μεγάλ' ακούγεται απάνω στο ΖΑΓΟΡΙ.

Αχολογούν οι λαγκαδιές, αχολογούν τα Όρη; σκούζουν τα δέντρα, οι οξυές, τα πεύκα, τα ελάτια; ή τα νερά τα γάρφαρα, που τρέχουν στα ποτάμια; Ούτε βουίζουν τα νερά που τρέχουν στα ποτάμια, ούτε τα δέντρα, οι οξυές, τα πεύκα, τα ελάτια, αχολογούν οι λαγκαδιές, αχολογούν τα όρη, ο Νούτσος βροντοφώναξε απ' το Δασκαλοχώρι: «Έβγα, βρε Σακελλάριε, απάνω στη Μπελόνη και φώναξε ονομαστικά ν' ακούσουν στο ΖΑΓΟΡΙ, στο κέντρο εκεί του ΖΑΓΟΡΙΟΥ στη Μπάγια να βρεθούμε και τα πολλά προβλήματα όλοι μαζί να δούμε».

Στο μεσοχώρι αντάμωσαν και κάτσαν όλοι κάτω, μετρήθηκαν και βρέθηκαν πολύ πιο παρακάτω.

Ο Νούτσος πάλι μίλησε, ο Νούτσος πάλι λέει, παιδιά μην απελπίζεστε, παιδιά μην απορείτε, είναι γερόντοι, έρχονται σιγά-σιγά, θα δείτε. Σαν ήρθαν κι οι υπόλοιποι κι αφού χαϊρετηθήκαν, στον Αϊ Νικόλα μπήκανε κι εκεί προσευχηθήκαν. Περνώντας τα μεσάνυχτα, με τα κεριά εβγήκαν, από το χέρι πιάστηκαν και το χορό αρχίσαν.

Πήραν τη «Βολονάσινα» πήραν «το Ζαγορίσιο» και το «Καπεσοβίτικο» με μπάσο και με ίσο.

Όταν ετελειώσανε κι έφεξε η άλλη μέρα, το χωρισμό του Ζαγοριού συζητήσαν εκεί πέρα.

«Πώς τό 'καναν, μωρέ παιδιά, ετούτο το ΖΑΓΟΡΙ! το διαλύσανε κι αυτό, το κάναν σκορποχώρι.

Τον Καποδίστρια ψήφισαν να τον κληρονομήσουν, χωρίς ψυχή, χωρίς καρδιά, για να μας διαλύσουν.

Εμάς κι αν μας εσκαλίσαν, αλλόθρησκοι και ξένοι, ποτέ δεν καταντήσαμε, να ζούμε χωρισμένοι.

Με την μεγάλη πίστη μας βαθιά 'μυσ' την καρδιά, ποτέ μας δεν ενοιώσαμε, τι πάει να πει σκαβιά.

Τώρα που ήρθε η εποχή του Νέου μας Αιώνα, αυτοί που τον ψήφισαν, δεν ζήσαν άλλα χρόνια.

Στη Νομαρχία πήγαν σε στρογγυλό γραφείο, χάρτη δε λογαριάσανε, τον βάλαν στο αρχείο.

Στα τρία το χωρίσανε, το έρμιο το ΖΑΓΟΡΙ, για να μπροούν να κυβερνούν, ακόμα και με ζόρι.

Το «Μουντουρλίκι» σήμερα, θέλησαν για να κάνουν, με έδρα το Τσεπέλοβο και την Αρχή να πάρουν.

Τους Ασπραγγέλους όρισαν, γι' άλλη Δημαρχία, τους φτάσαν ως τον Αϊ Μηνά, νάχουν κυριαρχία.

Ποτέ δεν εξε'χασαν τ' Καμπέρο Αγά το χάνι, τους Μηλιωτάδες όρισαν, να στέλνουνε φερμάνι.

Το Πάπιγκο τ' αφήσανε, μονάχο εκεί στα ύψη, ν' άρχονται για ξεκούραση, να χαίρονται τη φύση.

Κοινότητα αφήσανε κ' ακόμη τη Βοβούσα, πού 'ναι κτισμένη απόμακρα για τα δικά της γούστα.

Αλλο δεν έχω να σας πω, μόνο ευχή μεγάλη, τον χώρο αυτόν τον θιαμαχτό, να τον αφήσουν πάλι, πως ήτανε παλαιότερα με όλα του τα κάλλη».

Φραγκαδιώτης

Εκδρομή: Ανεβαίνοντας και κατεβαίνοντας τη Σκάλα του Βραδέτου

Κυριακή, τέσσερις Οκτωβρίου, έντεκα το πρωί. Σταθήκαμε και κοιτάξαμε από τη μεριά του Καπέσοβου, απέναντι, τη Σκάλα. Από το βάθος της χαράδρας ανέβαινε λοξά, προς τα αριστερά, ως το κάθετο κόψιμο μιας άλλης, μικρότερης και κάθετης χαράδρας, που κατέβαινε ευθεία από το Βραδέτο. Από το σημείο αυτό ανηφόριζε, στο φρύδι της κάθετης, με συνεχείς κοντινές στροφές ως την κορυφή. Σταθήκαμε, δύο άνθρωποι "κάποιος σεβαστής ηλικίας" όπως λέει η Κατερίνα, και αναμετρήσαμε την ανηφορία και την αντοχή μας. Είπαμε να δοκιμάσουμε και όσο πάει. Πήραμε από το αυτοκίνητο κάτι μικροπράγματα στον ντορβά, - έ, όχι βέβαια στον ντορβά, αλλά σε μια πλαστική σακούλα - και ξεκινήσαμε. Απέναντι στις κοδέλες κόντευε να μεσάσει την ανηφόρα μια σκόρπια παρέα - κάνα δυο οικογένειες με παιδιά που προπορεύονταν με χαρούμενες φωνές.

Προτού φτάσουμε στο βάθος της χαράδρας συναντήσαμε το πρώτο δείγμα της ζαγορίσιας φροντίδας - εκεί που ένα ρυάκι θα έκοβε τον χωμάτινο δρόμο και θα τον έκανε λάκκο είχαν στρώσει την κοίτη του με ωραίο προστατευτικό πλακόστρωτο. Λίγο πιο κάτω τον χωμάτινο δρόμο τον διαδεχόταν ένας μόνιμος φρεσκοφτιαγμένο λιθόστρωτο - έργο αλβανικών χεριών.

Στο βάθος της χαράδρας, το ένα μετά το άλλο, σε ισάριθμα ρέματα, δυο μονοκάμαρα τοξωτά γεφυράκια με επίπεδη ράχη. Ράχη που άλλοτε δεν θα χορζίζονταν να την περάσουν, όπως σε άλλα γεφύρια, τα φορτωμένα ζώα.

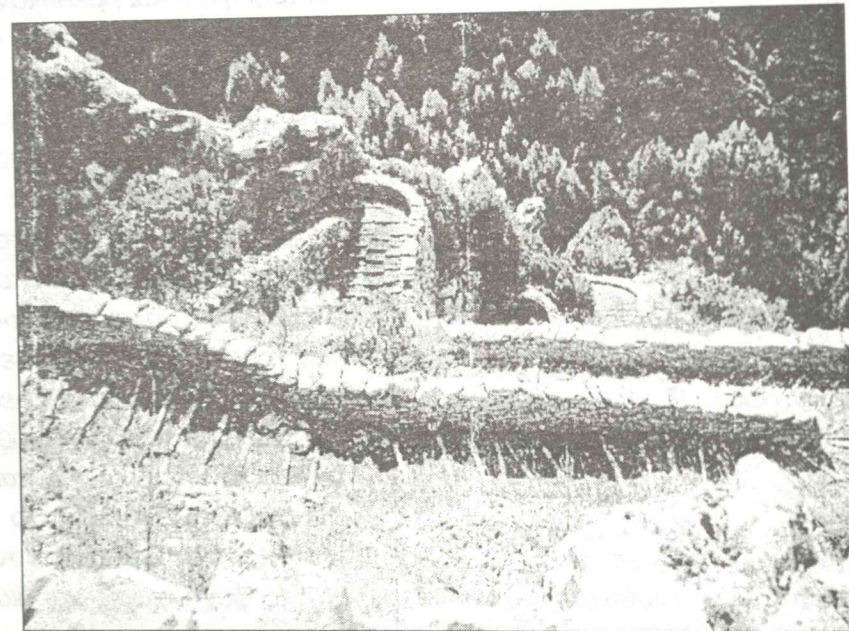
Το δεύτερο γεφυράκι πατάει στις δύο πλαγιές της χαράδρας και τις ενώνει, αποτελώντας το μοναδικό οριζόντιο ίσιωμα της διαδρομής. Εδώ φαντάζεται κανείς τους αγωνιάτες, που κατευθύνονταν προς το Βραδέτο, να ρίχνουν μια τελευταία ματιά στα πράγματα, να 'ναι καλά σφιγμένες οι ίγκλες, να μη γέρνουν τα φορτώματα... Ως καθεαυτή η Σκάλα του Βραδέτου λογίζεται η πολυστροφή ανηφόρα που είχαμε μπροστά μας. Στη μεγαλύτερη διαδρομή της από τη μέση μεριά ορθώνονται βράχια, ενώ από την έξω προς το φρύδι του γκρεμού υπάρχει προστατευτικό περιτοιχισμό.

Σαν σιδηροδρομική γραμμή

Το πατιτό μέρος, δύο με δυόμισι μέτρα πλάτος, είναι λιθόστρωτο. Η μεσαία ζώνη του λιθόστρωτου χαμηλώνει με σαφή τομή για να παίρνει τα νερά. Προσέξαμε ότι κάθε αυλάκι των νερών οδηγείται έξω από το μονοπάτι στο γκρεμό. Ίσως σε ραγδαία βροχή η Σκάλα να μεταβαλλόταν,

χωρίς αυτή την πρόνοια, σε καταρράκτη. Κατά τακτά διαστήματα, στο άνοιγμα μιας μέτριας δρασκειάς, το λιθόστρωτο παρουσιάζει εγκάρσιες προεξοχές από στενόμακρες πέτρες. Αργότερα θα συνειδητοποιήσουμε τη σημασία αυτών των εγκάρσιων πέτρων διαιρέσεων του δρόμου, που του δίνει κάπως όψη σιδηροδρομικής γραμμής.

Γιατί δεν έχουν μόνο στηρικτική χρησιμότητα για τα πόδια των ανθρώπων και των ζώων αλλά και ρυθμιστική για τον κανονικό βηματισμό. Σε κάθε αγκύλη στροφής ή σχεδόν το

περιτοχισμό διαμορφώνεται σε πεζούλι ανάπαυλας για τους αναβάτες... Μια ανάσα, λίγες κουβέντες... Μια ανάσα, λίγες κουβέντες, ένα στριφτό ταγιάρο ίσως... Κοντά στο περιτοιχισμό το λιθόστρωτο είναι κάπως πατημένο από σύγχρονους περιπατητές και σχετικά καθαρό.

Το υπόλοιπο πλάτος σκεπάζεται από χορτάρια, βατσουνιές και άλλα φυτά - μεγάλα δέντρα, λόγω του πετρώδους εδάφους, ευτυχώς δεν έχουν αναπτυχθεί. Λεπτομέρεια: προς την κορυφή της Σκάλας, στο πλάι του δρόμου, φυτρώνουν λίγα κέδρα. Βλέπεις να έχουν καθαρισμένους τους κορμούς τους και να είναι περιποιημένα για να μπορούν να αναπτυχθούν λιγάκι, αν και η γη το αρνείται. Περνώντας μια μια τις κορδέλες, με λίγες στάσεις στα πεζούλια τους, φτάσαμε στην κορυφή.

Στην φαντασία μας...

Εκεί, σαν φυσικός προπομπός του χωριού, μας περίμενε μια καλόσχημη και αρκετά ακμαία γκορτσιά. Σταθήκαμε να πάρουμε μια ανάσα και η σκηνή ήρθε αυτόματα στη σκέψη μας. Ίσως γιατί έτσι το υπέβαλε ο χώρος, θεωρήσαμε, πως σ' αυτό το σημείο θα έρχονταν να προϋπαντήσουν οι οικείοι τους ξενιτεμένους.

Εδώ τα φορτωμένα μουλάρια (πόσα άραγε, πέντε, δέκα, δεκαπέντε...) θα στέκονταν αδιάφορα, ένας ηλικιωμένος κύριος με ντύσιμο εκλεπτυσμένο θα αγκάλιαζε μια γερασμένη χωριάτισσα. Συγκίνηση, μισόλογα, δάκρυα και... αμηχανία. Πράγματι ο εικοσιπεντάχρονος νταγαλάς, που θα στέκοταν πίσω από τη γερασμένη χωριάτισσα και θα κοίταζε έκπληκτος τον ξένο, θα ήταν ο γιος που πρώτη φορά έβλεπε τον πατέρα του.

Η σκηνή στη γκορτσιά άλλες φορές θα είχε να κάνει με πιο σύντομους χωρισμούς. Αλλά και κάποτε η

ερειπωμένα παλιά μοναστήρια. Τα κά, μέσα από μερικά στενά λάκκους στρώτα σοκάκια, φτάσαμε στο κέντρο του πέτρινου χωριού: εκκλησία, πλατάνος, λιθόστρωτη πλατεία, βρύση, καφενείο... Εδώ βέβαια συναντήσαμε και τους τροχοφόρους εκπαιδευτικούς του πολιτισμού. Πάνω στο καλοστρωμένους πετρινούς δρόμους διάφοροι τύποι αυτοκινήτων. Μας ήρθε η μυρωδιά καμένου ξύλου και είδαμε δυο καπνοδόχους να πνιζούν. Όπως μας πληροφορήθηκε αργότερα στο καφενείο, ήταν από δυο σπίτια που κατοικούντα το μερ...

Λίγο πιο έξω από το χωριό, ορθήτα από την κατεύθυνση του ήλιου, είδαμε και τα μαντριά από τη στήλη της μιας οικογένειας. Η κυρία, η ρόδα του Βίκου απέχει, προς τα δεξιά, από το Βραδέτο, δύο χιλιόμετρα. Η μια κεντάει την ποδιά κι η άλλη το φουστάνι. Όλη η πορεία μας, από το σημείο που είχαμε αφήσει το αυτοκίνητο ως το χωριό, μας είχε πάρει μια ώρα. Λοιπόν, να περιπατήσουμε μέχρι το χωριό. Ετσι, μετά από μερικές βήματα καταλήξαμε στο καφενείο. Η πλατεία την ώρα που το εγκαταλείψαν οι κυνηγοί που είχαν έρθει στην κυνήγι. Εκεί, το ευγενικό καλωσόρισμα, μια λαχταριστή ομελέτα, σαγανάκι, μια σαλάτα, κι ένα γλυκό ποτό ντόπιο κρασί, ολοκλήρωσαν την επίσκεψη στο χωριό. Το Βραδέτο αν θυμούμαι καλά, έχει ύψος 1354 μέτρα.

Το κατέβαμα της Σκάλας ήταν τίποτα περισσότερο από αντίστροφη επανάληψη του σκαματός. Πέρασαμε πάλι από τη μεριά και την αφήσαμε πίσω μας. Την ιδέα πως η κατηφόρα, μετά από το μπουκάλι κρασί που πέρασε, ήταν δύσκολη. Θα ήταν, αν η ιστορική σοφία δεν είχε υπολογίσει το άνετο βόδιμα στη Σκάλα, στο ανέβαμά της, όσο και στο κατέβαμά της. Οποιοι κατηφόρα περπατήσει κανείς, ακόμα και μικρότερο, θα αισθανθεί εκείνο "κόψιμο" στα γόνατά του.

Στη Σκάλα του Βραδέτου Ουμμήθηκα το Παλαμίδι στο Αγιόπολύ νεότερος, μου βγήκε η μάλα να ανεβώ τα σκαλιά του ως επάνω, γυρισμός κράτησε πενήντα λεπτά, δηλαδή πέντε λεπτά λιγότερο από τον πηγαμό.

Επιστρέφοντας με το αυτοκίνητο πέρασαμε από το κοντινό Καπέσο όπου επισκεφθήκαμε τη Σπάρτα τα εγχώρια προϊόντα της οικογένειας του κ. Θουκυδίδη (όχι του παλαιού) και γνωρίσαμε τον εραστή του χωριού του Παντελή. Που όμως τα έργα του κ. Θουκυδίδου εστί Παντελής ίσως το παίξιμο λη φορά.

Οι χρυσοχέρηδες

Μας υποδέχτηκαν οι σφυριές των πετροπελεκητάδων Αλβανών κι έπειτα τα υπό ανακατασκευή έργα αυτών των χρυσοχέρηδων ανθρώπων. Πέρυσι την Άνοιξη στο Άγιον Όρος τα ίδια παντού εργοτάξια Αλβανών που ανακατασκεύαζαν τα

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

«Γαμήλια άσματα εν Ζαγορίω»

και στο θρόνι να κάθισε τις όμορφες να κρένεις. Έχετε γεια γειτόνισσες και σεις γειτονοπούλες. Κι εγώ πάω στο σπίτι μου με την καρδιά καμμένη.

που το πίν' τα παληκάκια
πώχουν όμορφες γυναίκες
όμορφες και μαυρομάτες
πούντες π' ανάθεμά της.

6. Κατά τον χορόν της νύμφης και γαμβρού
Σήμερα είν' άπρος ουρανός, σήμερα άσπρη μέρα. Σήμερα στεφανώνεται απός την περιστέρα. Κι η περιστέρα 'ταν χρυσή κι αετός περιγραμμένος. Πες μου τι μάνα σ' έκανε χρυσή μου κρατητήρα. Η μάνα μ' ήταν πέρδικα κι αφέντης μου ξεφτέρει. Κι 'μένα με ζωγράφιζαν μ' ένα περιστεράκι τόνα χέρι σ' άλλο χέρι. Έλα 'δω χρυσό μου αστέρι. Για να πιάσεις την τρυγόνα κι όμορφα να μη σου φύγει.

Κεντώντας την προίκα τους
(από το ωραίο Ημερολόγιο της Αδελφότητας Βίτσας)

7. Έτερον
Σε πολλές χαρές επήγα τέτοια νύφη δεν την είδα πώχει μύτη κοντυλένια δόντια μαργαριταρένια πώχει στόμα δακτυλίδι και το φρύδι σαν γαϊτάνι τα μαλλιά της ρούσα ρούσα γιομισμένα με τα λούσα τα μαλλιά της τέλι τέλι κι η καρδιά της σένα θέλει.

8. Έτερον
Τώρα ήρα, τώρα πήγα, έβγα μάνα τώρα ιδές με. Πως την κρατώ απ' το χέρι, την ήμερη τρυγόνα την αγριοπεριστέρα. Δεν μπορώ να την μερώσω την ήμερη τρυγόνα την αγριοπεριστέρα. Φκιάς της φουστάνι μη λάχει και την μερώσεις και φουστάνι της έκαμα δεν μπορώ να την μερώσω την ήμερη τρυγόνα την αγριοπεριστέρα. Πάρτην σιμά σου μην λάχει και μερώσει. Και σιμά μου την πήρα 'γάλη 'γάλη την ήμερώνω την ήμερη τρυγόνα την αγριοπεριστέρα.

9. Άσματα του χορού
Για δες τε τον σταυραετό σύντας κινάει πως κυνηγάει. Σκύφτει φιλεί τα νύχια του, τινάζει τα φτερούγιά του. Νύχια μου και φτερούγιά μου, ταχιά σα βάζω σε βουνό να πιάσεις μια πέρδικα, φτερό να μην της βγάλετε και την κουτσουφερίσετε και μη μου την ασχημίσετε. Ποιος ήταν ο προξενιτής που νάχει φάει κανέλλα που ζύγωσε τον σταυραετό μαζί με την περιστέρα.

Περγουιλία μου, περγουιλίτσα
κάνεις τα σταφύλια μαύρα
το κρασί γλυκό σαν μέλι

Μετά την στέψιν

Τι να την κάνω τούτην τη νειά
τούτην την μαυρομάτα
μη νάναι μέλο κόκκινο
στον κόρφο να την βάλω
κι αυτή είν' ακέραιος άνθρωπος
κι ο κόρφος δεν την παίρνει.
Να την υπάγω σε βουνό
φοβούμαι από τους κλέφτες.
Να την αφήσω σπίτι μου
φοβούμαι απ' τους γειτόνους.
Θα την υπάγω σε χρυσ(ι)κό
να την ξελαγαρίσω
να βάλω λίτρα μάλαμα
και δυο λίτρες ασημί
να κάμω κούπα και σταυρό.
Σταυρό και δαχτυλίδι.
Το δαχτυλίδι να φορώ
την κούπα να κερνούμαι
και το σταυρό να προσκυνώ
πάσα πρωί και βράδυ.

Άσπρη κατάσπρη ζαμπιακά που είχα στην αυλή μου
την εσκάλιζα, (την επότιζα, ν' είχα χαρά μεγάλη
την έθρεφα την ζάχαρη, την ποτίζα με μόσκο
κι ήρθε ξένος, αλλόξενος ήρθε και μου την 'πηρε.

Όταν πλησιάξωσι να εισέλθωσι
εις την οικίαν του νυμφίου
Έβγα κυρά και πεθερά για να δεχτείς την πέρδικα
να την ιδείς πως περπατεί, πως περπατεί λεβεντικά
έχει την μέση της λιανή σαν το καθάριο το βεργί
έχει και το κορμάκι της, σαν κινυαρίσι ψηλωτό.

Την δευτέραν ημέραν του γάμου δια την βούσση
Που πας μωρέ, που πας αγγελικό κορί
που πας καμαρωμένο.
Πάνω μωρέ, πάνω στη βούσση για νερό
να πω και να
την καρδιά μου να δροσίω
να φέρω της αγάπης μου
να πω να μην πεθάνω.

Όταν φεύγει η συνοδεία της νύμφης
Φυλαττάδες κουρσεφτάδες
σας επήραμε τη νύφη
σας ρημάξαμε το σπίτι
Απάντ. Συμπεθέροι, συμπεθέροι
σας εδώσαμε μια νύφη
σας μορφάσαμε το σπίτι.

Επιμέλεια: Σάββα Θεοδώρου

Εκπ/κός Σύλλογος Σκαμνελίου

ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΓΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ
ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ-
ΤΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΟΥΣΑΣ

Με... δορυφόρους θα παρακολουθούν τον Εθνικό Δρυμό Βίκου - Αώου

Στην υπηρεσία της προστασίας του περιβάλλοντος στο Νομό Ιωαννίνων θα θεθούν σύντομα και δορυφόροι! Έλληνες ερευνητές με τη βοήθεια δορυφορικών εικόνων θα μπορούν να εντοπίζουν τις επεμβάσεις ατόμων με αποτέλεσμα την καταστροφή του οικοσυστήματος στον εθνικό δρυμό του Βίκου - Αώου.

Σκοπός είναι η προστασία της σπάνιας χλωρίδας και πανίδας της περιοχής.

Ο στόχος είναι ένας και μοναδικός: η καταγραφή των σημείων όπου απειλείται το περιβάλλον από τις αυθαίρετες παρεμβάσεις που πραγματοποιούν οι κάτοικοι της περιοχής, ώστε να γίνεται σωστότερη διαχείριση του οικοσυστήματος.

Στη συνέχεια τα σημεία αυτά θα γνωστοποιούνται στους αρμόδιους τοπικούς φορείς, οι οποίοι με τη σειρά τους θα θέτουν φραγμούς στην ανεξέλεγκτη καταστροφή της πανίδας.

Έτσι, μετά από λίγο καιρό οι καφέ αρκούδες της Πίνδου θα μπορούν να ζουν σε ένα φιλόξενο περιβάλλον, προφυλαγμένες από συνθήκες που επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξή τους.

Και βέβαια αυτή η έρευνα δεν αφορά μόνο τα συμπαθητικά θηλαστικά.

Στο ίδιο περιβάλλον θα ζουν και θα αναπτύσσονται τα πάρα πολλά είδη πανίδας και χλωρίδας που υπάρχουν στο εθνικό πάρκο του Βίκου.

Οι δορυφορικές φωτογραφίες έχουν τη δυνατότητα να εντοπίζουν τις ανεξέλεγκτες επεμβάσεις (κυνήγι, έργα οδοποιίας ή τουριστικές εγκαταστάσεις), ποια είναι τα δεδομένα χρήσεως γης, σε ποιες περιοχές επεκτείνονται οι οικισμοί, που υπάρχει παράνομη υλοτομία, που γίνεται υπερβόσκηση κ.λπ.

Στο εθνικό πάρκο της Πίνδου, σε δύο εθνικά πάρκα της Ιταλίας (το πρώτο είναι κοντά στη Φλωρε-

ΚΟΡΙΝΑ Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Χειρουργός
Οφθαλμίατρος

Φακοί επαφής
28ης Οκτωβρίου 31
Τ.Κ. 454 44 Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 35.738
Τηλ. Οικίας 25.081

Νέα του τόπου μας

ντία και το δεύτερο κοντά στη Ρώμη) και στο εθνικό πάρκο Sacche της Αγγλίας θα αναπτυχθεί το ευρωπαϊκό πρόγραμμα "Prima-vera".

Όπως προβλέπει το πρόγραμμα, επιστήμονες από την Ελλάδα, την Αγγλία και την Ιταλία θα χρησιμοποιήσουν τις φωτογραφίες που θα στείλουν οι δορυφόροι από το Διάστημα (οι φωτογραφίες θα στέλνονται ηλεκτρονικά) και θα είναι σε θέση να ανακαλύψουν με ποιους τρόπους καταστρέφεται το φυσικό περιβάλλον.

"Εντάξαμε την Πίνδο σε αυτό το πρόγραμμα γιατί είναι από τα λίγα ίσως εθνικά πάρκα της Ελλάδας με μεγάλη πανίδα.

Υπάρχουν ακόμα λύκοι, αρκούδες, σπάνια φυτά και πουλιά. Έτσι, θα μπορούμε να δούμε τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας σε ένα φυσικό χώρο που ακόμα δεν έχει καταστραφεί" λέει ο ερευνητής στο Ινστιτούτο Μετεωρολογίας του Αστεροσκοπείου Αθηνών κ. Μιχάλης Πετράκης.

"Θα ασχοληθούμε με την καφέ αρκούδα της Πίνδου διότι η ανάπτυξή της μέσα σε αυτό το περιβάλλον είναι ένας από τους χαρακτηριστικούς δείκτες πανίδας που έχει η περιοχή.

Μάλιστα, για να έχουμε καλύτερη εικόνα αυτών των θηλαστικών συνεργαζόμαστε στενά με την περιβαλλοντική οργάνωση "Αρκτούρος" και με το Παγκόσμιο Ταμείο για την Φύση" συμπλήρωσε ο κ. Πετράκης.

Οι περιοχές που εμφανίζεται ότι έχουν μεγάλη περιβαλλοντική υποβάθμιση βρίσκονται κοντά σε οικισμούς (Κόνιτσα, Μικρό Πάπιγκο), αλλά ευτυχώς τα βουνά εξακολουθούν να είναι καλυμμένα με δάση.

Σύμφωνα με τον κ. Πετράκη, το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί ύστερα από 26 μήνες και εκτός από τα τμήματα του Αστεροσκοπείου, συμμετέχουν σε αυτό ερευνητές από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Η ζώνη προστασίας της Πίνδου που θα ενταχθεί στο πρόγραμμα "Prima-vera" φτάνει τα 12.225 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

"ΗΠΕΙΡΟΣ" 28 - 11 - 98

Ο Ρήγας Φεραίος στο έργο του Λεάνδρου Βρανούση

Με πλούσιο συγγραφικό έργο ιστορικής έρευνας, ερμηνείας και ανάλυσης του φαινομένου που χαρακτηρίστηκε ως Νεοελληνικός Διαφωτισμός, 18ου και 19ου αιώνα, ο Λεάνδρος Βρανούσης συνδέεται ιδιαίτερα με τον εθνομάρτυρα Ρήγα Βελεστινλή, κυρίως ως ερευνητής και

μελετητής της ζωής και του έργου του.

Έτος Ρήγα Φεραίον και Διονυσίου Σολωμού, το 1998. Συμπληρώνονται διακόσια χρόνια από το θάνατο του Ρήγα, όπως και από τη γέννηση του Σολωμού. Είναι αξιοσημείωτη η διαδοχή των δύο αυτών Μορφών της νεοελληνικής Διαφώτισης. Βαθιά επαναστατικός και προφητικός ο Λόγος του Εθνεγέρτη, απόλυτα ποιητικός και πατριωτικός ο Λόγος του

εθνικού μας ποιητή. Με απήχηση και οι δυο, διαχρονική και πέραν από εθνικά όρια.

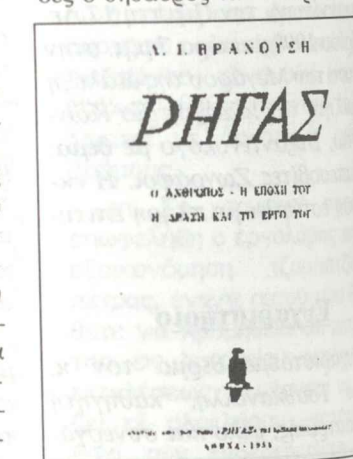
Ο Ρήγας Βελεστινλής ήταν ο ευαίσθητος δέκτης των Φιλελευθερών και εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων που κορυφώθηκαν στην Ευρώπη με τη Γαλλική Επανάσταση. Έζησε τα χρόνια της ωριμότητάς του, μεταξύ Βλαχίας και Βιέννης, ως "Γραμματικός", στην Αυλή Ηγεμόνων και Ευρωπαίων Ηγετών, θέσεις που του προσέφεραν τις ευκαιρίες να ενημερώνεται και να επικοινωνεί με τα νέα ρεύματα. Το έργο του, που δεν επρόλαβε να ολοκληρώσει όπως το οραματίστηκε, είναι συγγραφικό, συμπληρωμένο με τους πολύτιμους χάρτες των Ηγεμονιών. Ο Θούριος, "ορμητικός πατριωτικός ύμνος", με ποιητική έξαρση και ειλικρινή διάθεση, σαλπίζει τον ξεσηκωμό των σκλάβων αδελφών Λαών της Ελληνικής Χερσονήσου και ευρύτερα, της Εγγύς Ανατολής. Θα ειδοίμε το Ρήγα Φεραίον μέσα από τις πολύπλευρες εργασίες του Λεάνδρου Βρανούση, σ' ένα έργο πρωτότυπο και ουσιαστικό, αυτογνωσίας της νεοελληνικής πνευματικής διαδρομής.

Νέος φιλόλογος το 1948, ο Λεάνδρος Βρανούσης δημοσιεύει το πρώτο του κείμενο στη Νέα Εστία (α.α. 44). "Τα τραγούδια του Ρήγα και των μνηστών του" μ' ένα άγνωστο Θούριο Λοιμ. Κυκλοφορεί στη συνέχεια, τη μελέτη για την αμφιλεγόμενη σχέση του Ρήγα με τον Ηγεμόνα Μαυρογένη. Το 1954 βλέπει τη δημοσίευσή του "Ο εμμανής της ελευθερίας" και το 1957, "Ρήγας Βελεστινλής", έκδοση του Συλλόγου προς διάδοση ωφέλιμων βιβλίων. Είναι χρόνος επετείου της γέννησης (1757) του Ραφωδού Εταναστάτη.

Ο Λεάνδρος Βρανούσης σημειώνει: "κανένας δεν μπόρεσε να προβλέψει ότι γι αυτό το μικρό σάβανο πουλο θα ενδιαφερόταν κάποια μέρα η ιστορία, γι αυτό και κανένας δεν κατέγραψε τα βήματά του...". Ηταν δύσβατος και άφεγγος ο δρόμος του Λ. Βρανούση, στην προσέγγιση του θέματός του. Οι έρευνές του, επεκρίθηκαν στην Αθήνα, την Ελλάδα, τη Βουκουρεστί, τη Βιέννη, τη Βουδαπέστη και όπου αλλού. Με ιδιαίτερη προσπάθεια προς ανεύρεση ιστορικών στοιχείων και την αξιολόγησή τους, ο δρόμος άνοιξε και η ταρσημένη διαδρομή του Ρήγα Βελεστινλή φωτίστηκε.

Είδαν το φως της δημοσιότητας άγνωστα μέχρι τότε νεανικά χειρόγραφα του Ρήγα, οι εκδόσεις των "Σχολείων των ντελικάτων ερστών", τα θούρια του Ρήγα, η Σημαία το Εθνόσημο και η Σφραγίδα της Ελληνικής Δημοκρατίας του Ρήγα. Όλος ο εκπαιδευτικός κόσμος του "οραματιστή της οικουμενικότητας", σε αρχαική έκφραση και πρωτότυπη παρουσίαση.

Ο Λεάνδρος Βρανούσης με τη θερμή του αφήγηση επιστημονική, στο κοσμοϊδεολόγημα του Ρήγα διαφαίνεται, το αρχαιοελληνικό ιδέας που δίδει στην εποχή αυτή, κλασικά πρότυπα και η Βυζαντινή παράδοση που είναι για τους Ρήγες ο θησαυρός των ιστορικών ανα-

μνήσεων και η παρακαταθήκη που ελπίδων τους. "Η Ελληνική Δημοκρατία που εδαφικά απλώνεται στον χώρο της ελληνικής αστυνοβολίας... επειδή το πρόβλημα εξετάστηκε και εως τα δύο ημισφαίρια... γιατί αυτό να σημαίνει υποδομή των αλλοεθνών, αλλόγλωσσων ή αλλοθρησκείων λαών της Δημοκρατίας. Αντιθέτως, αγωνίζεται να τους βαπτίσει όλους... στα πανανθρώπινα ιδεώδη...".

Η σύλληψη και ο μαρτυρικός θάνατος του Ρήγα, ανέκοψε την πορεία προς την πραγματοποίηση του οραματος. Γράφει μέσα από την φυλακή:

"Ηλιε μου, να είσαι μαρτυρικός το αίμα ως την σταλαγμώδη για την πατρίδα χύνω!..."

Η μεγαλοσύνη του Ρήγα Βελεστινλή και Φεραίον, κέρδισε από τον Ηπειρώτη Νεοελληνιστή Λεάνδρου Βρανούση, την έκταση και το βάθος της ιστορικής αλήθειας και αίσθημα για τον Μύθον, του πανανθρώπινου.

Κ.Ν. Σακελαρίου -
Επιτ. Επιθεωρητής Δ.Δ.

Κοινωνικά

ΑΡΙΣΤΗ ΓΑΜΟΙ

— Στις 15 Νοέμβρη έγινε στην Αρίστη ο γάμος του Γεωργίου Θωμά Λ. Βρανούση, στην προσέγγιση του θέματός του. Οι έρευνές του, επεκρίθηκαν στην Αθήνα, την Ελλάδα, τη Βουκουρεστί, τη Βιέννη, τη Βουδαπέστη και όπου αλλού. Με ιδιαίτερη προσπάθεια προς ανεύρεση ιστορικών στοιχείων και την αξιολόγησή τους, ο δρόμος άνοιξε και η ταρσημένη διαδρομή του Ρήγα Βελεστινλή φωτίστηκε.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Την 7 Δεκέμβρη πέθανε και κηδεύτηκε στην Αρίστη ο αιωνόβιος Χρήστος Γ. Ντεμής.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε θερμά όλους που μας συμπαράστηκαν στη βαρύνουσα λυπητή, για τον απροσδόκητο θάνατο της αγαπημένης μας αδελφής και θείας, Νιόβης Δ. Χρόνης.

Θεσσαλία - Αγγελική Ζούμπου Κασσανή - Βασίλης Καζάκος

Συγχαρητήρια

— Την τρισεκατοντάχρονη ανιψούλα μας Κλεοπάτρα Σ. Καρβούνη, που εισήχθη επάξια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συγχαίρουμε εγκάρσια. Παράλληλα, η χάρις, η ευτυχία, η δημιουργικότητα, η κοινωνική αλληλεγγύη και προνομή, η οικολογική συνέπεια και προσηλυτισμός του ήθους, που ευχόμαστε να συνοδεύουν πάντα το δρόμο της ζωής της, είναι αναμφισβήτητα τα μοναδικά ευσήματα που θα της ανοίξουν διάπλατα το δρόμο της πνευματικής ολοκλήρωσης καθώς φυσικά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Και πάλι μας ξάφνιασε συγκινητικά ο αγαπητός συμπατριώτης και φίλος ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΤΣΑΠΑΡΗΣ: Ο γνωστός Πάνωσουδενιώτης γιατρός και ιδιοκτήτης του περιφημου Κέντρου «ΖΕΦΥΡΙΟΝ» του Αιματουρίου στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Περαιτέρω για λίγο στα Γιάννινα, μας άφησε την αγάπη του για το Ζαγόρι με σεμνότητα σ' ένα σφραγισμένο φάκελλο με την ένδειξη «Για το Ζαγόρι μας» και περιεχόμενο 100.000 δρχ.

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ: Τι άλλο να πούμε. Καλές υιοτερές Περικλή και νάσαι πάντα καλά.

Το «Ζ»

ΕΚΑΜΕΝΑΙ

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε την κα Ιωάννη Κολούση που συνεχίζοντας τις αγαθότητες της, μας έστειλε για τη συντήρηση των εκκλησιών του χωριού μας, το ποσό του ενός εκατομμυρίου δραχμών (1.000.000).

Ευχόμαστε να είναι πάντα καλά και να συνεχίζει το θεάρεστο έργο της, που βοηθά πάντα το χωριό μας, ενέργειες σπάνιες για την εποχή μας.

Την ευχαριστούμε πολύ Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Σκαμνελίου Σωτήρης Λασηθιωτάκης

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

30.000

Φανίτσιου Λίτσα (3)

15.000

Σφαγγός Κων/νος

10.000

Στάρρα-Γαλερίδου Αλίκη

7.000

Μπάφα-Μίσιου Έλλη

6.000

Δημητρακόπουλος Γεώργιος

5.000

Βούρδας Ηλίας

Μάστακας Νικόλαος

Στάρρα Δέσποινα

Χατζόπουλος Δημήτριος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

12.000

Βαλαούρα Ελένη (4)

6.000

Βαζάκα Αγγελική (2)

Βαζάκας Ιωάννης (2)

Βλάχος Ιωάννης (2)

Δούβαλης Αναστάσιος (2)

Ράπτης Χρήστος (2)

3.000

Βογάνης Αναστάσιος

Ζαχαρέας Ευστράτιος

Κικόπουλος Μενέλαος

Κομπάρος Μάκης

Κώτσια Ηλέκτρα

Μαβίδης Πάρις

Μουσαφίρης Τάκης

Ντιναλέξης Αλέξιος

Οικονόμου Δημήτριος

Raptis Thomas

Στυλιδης Χρήστος

Τάγης Παναγιώτης

Τότσα Ιοκάστη

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Ο Περικλής Τσαπάρης (Αλεξάνδρεια Αιγύπτου) 50.000 δρχ.
- Η κ. Αγγελική Ζούμπου στη μνήμη της θείας της Νιόβης Δ. Χρόνης 10.000 δρχ.
- Η κ. Ελισάβετ Βαρζώκα 5.000 δρχ.
- Η οικογένεια Ιάσωνα Ξάνθου στη μνήμη των γονέων της Τιμολέοντα και Αγγλαίας Ξάνθου και Χριστόφορου Οικονομίδη 5.000 δρχ.
- Ο κ. Νικόλαος Μάστακας 5.000 δρχ.
- Η κ. Φιλομήλα Τόλογλου 5.000 δρχ.
- Η κ. Αγγαία Λευτεριώτου 30.000 δρχ.

Προσφορές για τον «Τύμβο» Γραμμάλας

— Ο κ. Περικλής Τσαπάρης (Αλεξάνδρεια Αιγύπτου) 50.000 δρχ.

SCUOLA ITALIANA

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ
ΙΤΑΛΙΚΗΣ & ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΝΕΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΠΛ. ΠΑΡΓΗΣ 16 & ΣΜΥΡΝΗΣ
(ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΣΤΕΝΟ) Τηλ. 77.188

Διεύθυνση Σπουδών: Λιάνα Τζιοβα - Μπέλλου
Προχίονος Ιταλικής Φιλολογίας Α.Π.Θ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Ασπραγγέλων, αισθάνεται ιερή υποχρέωση να ευχαριστήσει και δημοσίως για την προσφορά τους, στη μνήμη της συγχωριανής μας, αείμνηστης Νιόβης Χρόνη τις παρακάτω οικογένειες:

	Δρχ.
1) Φρίζου Τζιόβα	10.000
2) Κων/νου Δάλλα	10.000
3) Ανδρέα Παπαδόπουλου	10.000
4) Θεοδώρας Καζάκου	10.000
5) Ιωάννου Παππά	10.000
6) Καρπιδάκη	10.000
7) Θηρεσίας Ζούμπου	20.000
8) την κ. Γαλ. Κουνάβου	10.000
9) την κ. Αριστέα Χρόνη	20.000

Το χάσμα της Γιαννιώτικης γης που σκεπάζει το σώμα της αλησμόνητης Νιόβης, ως είναι ελαφρύ και η μνήμη της αιώνια.

ΒΡΑΔΕΤΟ

Για τις ανάγκες της εκκλησίας του Βραδέτου προσφέρθηκαν τα παρακάτω ποσά:

— Τσουμάνης Κων/νος	100.000
— Τσέση Μαριάνθη	10.000
— Τσολάκη Τερψιθέα	10.000
— Κώτικας Ιωάννης	3.000

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΔΙΔΟΦΟ

Ευχαριστήριο

— Ο Μορφωτικός-Εξωραϊστικός Σύλλογος Διδόφου εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες του στον επιχειρηματία και γαμπρό στο Δίδοφο κ. Σάκη Νάτση, που χρηματοδότησε εξολοκλήρου την έκδοση του ημερολογίου του Συλλόγου του έτους 1999.

— Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού «Κοιμήσεως Θεοτόκου» Διδόφου με τη λήξη των εργασιών επισκευής του ναΐδριου των «Αγίων Αποστόλων» θεωρεί υποχρέωση του να εκφράσει τις θερμές ευχαριστίες του σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκτέλεση του έργου. Συγκεκριμένα ευχαριστεί τους:

α) κ. Γεωργία Βλαχοπούλου-Καραγιάννη, αρχιτέκτονα, για τη δωρεάν

σύνταξη της μελέτης.

β) τη Ριζάρειο Εκκλησιαστική Σχολή για την ενίσχυσή της με 700.000 δραχμές.

γ) το Μορφωτικό - Εξωραϊστικό Σύλλογο Διδόφου για τη διάθεση 400.000 δραχμών.

δ) Όλους τους χωριανούς για τις συνεισφορές τους που ανήλθαν στο ποσό των 800.000 δρχ. Σ' αυτό περιλαμβάνονται και οι 100.000 δρχ. που είχε προσφέρει η αείμνηστη Θάλεια Βασ. Μιχαηλίδη.

ε) Τους κ. Νίκο Τσαντήλα και Σωτήρη Παπαποστόλου για την προσφορά προσωπικής εργασίας.

Το Εκκλ. Συμβούλιο ευχαριστεί ακόμη τους Χριστόφορο και Βούλα Γκαστή και τα παιδιά τους Ελένη και Γεώργιο Καραμπίνα που ανέλαβαν τη συμπλήρωση των επισκευών του εξωκκλησίου του «Αγίου Μηνά» διαθέτοντας οι πρώτοι 100.000 και οι δεύτεροι 50.000 δραχμές.

Δωρήτρια

Το ίδιο Εκκλ. Συμβούλιο ενέγραψε στον κατάλογο των Ευεργετών-Δωρητών της Εκκλησίας την αείμνηστη Ευλαλία-Λιλίκα Κων. Παληού, που με τη διαθήκη της κατέλειπε υπέρ της εκκλησίας το ποσό του ενός εκατομμυρίου δραχμών. Αιώνια της η μνήμη.

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Στη μνήμη Παναγιώτη Κ. Τσαντή, η σύζυγος και τα παιδιά του πρόσφεραν το ποσό των 30.000 δρχ. στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΚΗΠΟΙ

Όπως κάθε χρόνο έτσι και τούτο το χρόνο γιορτάστηκε με μεγάλη θρησκευτική κατανύξη και παρουσία πλήθους κόσμου η γιορτή του Αγίου Νικολάου, προστάτου των ναυτικών και του χωριού μας, ως πολιούχου. Την παραμονή ετελέσθη αγρυπνία μετά αρτοκλασίας και την ίδια ημέρα της εορτής του Αγίου η θεία λειτουργία. Πολλοί οι πιστοί και μεγάλη η προ-

σφορά τους στον Άγιο Νικόλαο, για την αντιμετώπιση των αναγκών.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμότατα όλους τους προσκυνητές και ειδικότερα αυτούς που προσέφεραν υπέρ του «Αγίου Νικολάου» και παρακαλεί η χάρη του πάντα να τους συνοδεύει:

	Δρχ.
1) Ανώνυμος	100.000
2) Ελένη Οικονόμου	50.000
3) Ανδρονίκη Γκρουϊδου	20.000
4) Κων/νος Καλλέας	5.000
5) Ελένη Δέρβα	5.000
6) Ειρήνη Νούλη	5.000
7) Ελένη Τσιρώνη	2.000
8) Ευαγγελία Κιάκου	2.000
9) Κων/νος Καλλέας	1.000
10) Μαριάννα Παππά	1.000
11) Ιππολύτη Σιδηρά	2.000
12) Γεώργιος Τσεργαλής	5.000
13) Μαρία Δερδεμέζη	5.000
14) Αθηνά Σάρρου	5.000
15) Σοφία Μπατζούλη	10.000
16) Άννα Βασδέκη	5.000
17) Χαράλ. Στεφανίδης	2.000
18) Ελευθέριος Τόλης	5.000
19) Στέφανος Νιτόπουλος	5.000
20) Δημήτριος Βλάχος	5.000
21) Ναπολέων Δέρβας	5.000
22) Παντελής Κατσαβριάς	5.000
23) Αγγελική Κουκουμέλη	2.000
24) Ανώνυμος	1.000
25) Ευτυχία Γκρουϊδου	2.000
26) Σωκράτης Γκρουϊδης	5.000
27) Γεώργιος Τσιατούρας	5.000
28) Κων/νος Καρασλανίδης	1.000
29) Ανώνυμος	5.000
30) Μαρίνα Καλλέα	1.000
31) Κορ. Κ.Χριστοδούλου	10.000
32) Μαρ/τα Παπαστεργίου	5.000

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Ο Δημήτριος Πετρόπουλος και η Θάλεια Πετροπούλου πρόσφεραν στην Αδελφότητα Τριστένου το ποσό των 40.000 δραχμών στη μνήμη:

— Της μητέρας της Ντίνας Γονίδου και στη μνήμη του συζύγου και του πατέρα της κ. Κατίνας Λαρισσοπούλου-Σιδηρά.

Η Αδελφότητα ευχαριστεί θερμά

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ

2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

3. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

4. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

5. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

6. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

7. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

8. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

9. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

10. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

★

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 3017

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

★

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,

εμβάσματα:

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπολείο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

- Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμινάρη)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας προσκαλούμε στη χοροεσπερίδα και στην κοπή βασιλόπιτσας που διοργανώνουμε την Παρασκευή 22 Ιανουαρίου 1999 και ώρα 9.00 το βράδυ στο κέντρο «Λιθαρίτσια»

Με τιμή
Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

Τιμή κατ' άτομο δρχ. 4.000
Δηλώσεις συμμετοχής στα γραφεία μας.